

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
КАФЕДРА КОМП'ЮТЕРНИХ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ
Завідувач випускової кафедри
_____ С.М. Лобода
« ____ » _____ 2022 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

(ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА)

ВИПУСКНИКА ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА
ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 186 «ВИДАВНИЦТВО ТА ПОЛІГРАФІЯ»

Тема: «Макет навчального видання «Книга для позакласного читання
англійською мовою. 2 клас»

Виконавець _____ студентка групи ВП-415 Кондратенко Марія Віталіївна
(студент, група, прізвище, ім'я, по батькові)

Керівник _____ к. пед. н. Гальченко Світлана Миколаївна
(науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові)

Нормоконтролер: _____ Гальченко С. М.
(підпис) (ПІБ)

КИЇВ 2022

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет міжнародних відносин

Кафедра комп'ютерних мультимедійних технологій

Напрямок (спеціальність, спеціалізація) 186 «Видавництво та поліграфія»

(шифр, найменування)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

С.М. Лобода

« _____ » _____ 2022 р.

ЗАВДАННЯ

на виконання кваліфікаційної роботи

Кондратенко Марії Віталіївни

(П.І.Б. випускника)

1. Тема роботи: «Макет навчального видання «Книга для позакласного читання англійською мовою. 2 клас»»

затверджена наказом ректора від «19» квітня 2022 №402/ст.

2. Термін виконання роботи: з 16.05.2022 р. по 19.06.2022 р.

3. Вихідні дані до роботи: текстова складова навчальної книги.

4. Зміст пояснювальної записки: Теоретична основа розробки навчальних видань. Формування концепції підготовки видання. Практична реалізація макету видання.

5. Перелік обов'язкового ілюстративного матеріалу: презентаційний матеріал, роздрукований макет навчального видання, електронний варіант макету.

6. Календарний план-графік

№ пор.	Завдання	Термін виконання	Підпис керівника
1.	Ознайомитись з особливостями предметної області	16.05.2022 – 17.05.2022	
2.	Проаналізувати літературу за тематикою роботи	17.05.2022 – 18.05.2022	
3.	Розглянути теоретичні засади розробки навчальних видань. Провести аналіз існуючих видань	18.05.2022 – 20.05.2022	
4.	Розробити структуру та концепцію видання	20.05.2022 – 22.05.2022	
5.	Обрати програмне забезпечення, спосіб друку та обладнання	23.05.2022 – 24.05.2022	
6.	Підготувати текстову частину та ілюстрації для видання	24.05.2022 – 26.05.2022	
7.	Провести верстку макета видання	26.05.2022 – 02.06.2022	
8.	Розробити електронну версію видання.	02.06.2022 – 08.06.2022	
9.	Підготувати презентаційний матеріал	08.06.2022 – 10.06.2022	

7. Дата видачі завдання: «16» травня 2022 р.

Керівник кваліфікаційної роботи

_____
(підпис керівника)

Гальченко С.М.
(П.І.Б.)

Завдання прийняв до виконання

_____
(підпис випускника)

Кондратенко М.В.
(П.І.Б.)

РЕФЕРАТ

Пояснювальна записка до кваліфікаційної роботи: Макет навчального видання «Книга для позакласного читання англійською мовою. 2 клас» складається з 67 сторінок, містить 31 рисунок, 1 таблицю та 25 використаних джерел.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ, НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК, ЕЛЕКТРОННЕ ВИДАННЯ

Об'єкт дослідження – навчальне видання «Книга для позакласного читання англійською мовою. 2 клас»

Предмет дослідження – друкована та електронна версія навчального видання «Книга для позакласного читання англійською мовою. 2 клас»

Мета роботи – розробка друкованої та електронної версії макету видання «Книга для позакласного читання англійською мовою. 2 клас».

Методи дослідження, використані у кваліфікаційній роботі: теоретичні (аналіз та систематизація) та практичні (моделювання та макетування).

Практичне значення кваліфікаційної роботи полягає в тому, що спроектоване видання може використовуватись для проведення навчального процесу, тобто за своїм цільовим призначенням.

ЗМІСТ

ВСТУП	8
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНА ОСНОВА РОЗРОБКИ НАВЧАЛЬНИХ ВИДАНЬ.....	11
1.1. Видання. Загальні відомості та положення.....	11
1.2. Навчальні видання. Навчальний посібник	13
1.2.1. Загальні відомості про навчальні видання.....	13
1.2.2. Структура навчального видання.....	16
1.3. Аналіз навчальних видань	18
Висновки до розділу 1	22
РОЗДІЛ 2. ФОРМУВАННЯ КОНЦЕПЦІЇ ПІДГОТОВКИ ВИДАННЯ.....	23
2.1. Формування концепції та структури видання.....	23
2.2. Вибір програмного забезпечення	28
2.3. Вибір матеріалів та способу друку.....	31
Висновки до розділу 2	35
РОЗДІЛ 3. ПРАКТИЧНА РЕАЛІЗАЦІЯ МАКЕТУ ВИДАННЯ.....	37
3.1. Елементи оформлення видання	37
3.1.1. Шрифтове оформлення видання	37
3.1.2. Колірне оформлення видання	40
3.2. Практична розробка видання	42
3.2.1. Набір тексту.....	42
3.2.2. Підготовка графічної частини	43
3.2.3. Підготовка звукового супроводу для мультимедійного видання	45
3.2.4. Верстка видання	48

3.3. Проектування мультимедійної складової видання	53
Висновки до розділу 3	58
ВИСНОВКИ	59
СПИСОК БІБЛІОГРАФІЧНИХ ПОСИЛАНЬ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	61
Додаток А.....	64
Додаток Б	65
Додаток В.....	66
Додаток Д.....	67

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СКОРОЧЕНЬ, ТЕРМІНІВ

Видання являє собою документ, призначений для зберігання та поширення інформації, що міститься в ньому, та такий, що пройшов редакційно-видавничу обробку, отриманий друкуванням або тисненням, поліграфічно самостійно оформлений, має вихідні відомості.

Видавнича продукція – сукупність видань, підготованих до випуску або випущених видавцем (видавцями). Види і типи видань в нашій країні протягом багатьох років визначаються державними стандартами. В даний час видавнича термінологія визначається чинним стандартом ДСТУ 3017-95 Основні види видання.

Макетом видання називається взаємне розташування елементів макета – колонок, текстових блоків, графічного матеріалу, кольорових рішень, а також колонтитулів, розділових ліній, рамок і інших елементів оформлення.

Макетуванням називається процес взаємної компоновки елементів макету з урахуванням балансу, форми, масштабу, пропорційності, кольору та інших факторів, що визначають сприйняття, для досягнення мети видання.

ВСТУП

Актуальність теми. Актуальність даного кваліфікаційної роботи зумовлена важливістю навчальної книги в цілому. Незважаючи на те що сучасні школи поступово переходять на цілком мультимедійні стандартні освіти, тенденції останніх років та аналіз ринку навчальних видань дозволяють стверджувати, що друковане видання ще не скоро покине свою нішу.

Звісно сучасній навчальній книзі доводиться адаптуватися під умови, які диктує час. Розробка якісної учбової літератури є одним з напрямків модернізації освіти в цілому. Якісне навчальне видання повинно виконувати свої первинні функції – формувати в учнів розуміння навколишнього світу, розширювати зміст освіти, готувати учнів до самостійного вирішення широкого кола проблем. Але на ряду з цим, початкова книга повинна виховувати в дітей естетичний смак та правильний світогляд.

Формування нового покоління навчальних видань є необхідною умовою для успішної модернізації освіти, збільшення рівня її якості, доступності та ефективності.

Новий підхід до співвідношення цілей та змісту загальної освіти призводить до висновку про необхідність зробити шкільну освіту більш різнобічною та практичною. У сучасному глобалізованому світі значення мовних дисциплін з кожним днем зростає. А тому, відповідно, збільшується потреба у якісних підручниках та посібниках, які сприяють вивченню даних дисциплін.

Виходячи із вищезазначених факторів, можна стверджувати, що розробка видання – посібника з англійської мови для учнів другого класу є актуальним питанням на теперішній час та у майбутній перспективі.

Мета і завдання виконання кваліфікаційної роботи. Метою даної є розробка друкованої та електронної версії макету видання «Книга для позакласного читання англійською мовою. 2 клас». Для виконання поставленої мети слід виконати ряд наступних завдань:

- напрацювати теоретичну основу для розробки навчальних видань. Навести загальні визначення та особливості створення видань даного типу. Провести порівняльний аналіз з існуючими виданнями, які наявні у даному сегменті українського ринку;
- розробити та обґрунтувати концепцію та структуру проєктного видання. Визначити особливості та загальні вимоги, які пов'язані із підготовкою текстової частини та ілюстрацій;
- обрати програмне забезпечення для усього циклу реалізації видання з огляду на його сучасність, зручність та функціональність;
- вибрати спосіб друку та поліграфічні матеріали для створення фізичної копії видання;
- обрати сучасне поліграфічне обладнання для друку видання та післядрукарських процесів.
- здійснити практичну реалізацію видання, що включає в себе підготовку текстової та графічної частини та їх поєднання засобами верстки. Додати у видання аспекти мультимедійності.

Об'єкт дослідження – навчальне видання «Книга для позакласного читання англійською мовою. 2 клас»

Предмет дослідження – друкована та електронна версія навчального видання «Книга для позакласного читання англійською мовою. 2 клас»

Методи дослідження. Для першої частини роботи використано теоретичні методи дослідження, які полягають у підготовці теоретичної основи проєктування, аналізі та синтезі інформації з літературних джерел.

Практичні методи застосовані для другого етапу, який полягає у розробці макету видання з урахуванням напрацьованого теоретичного підґрунтя.

Наукова новизна отриманих результатів. Наукова новизна отриманих результатів полягає у висвітленні питання розробки сучасних навчальних видань, які сприятимуть модернізації процесу освіти. Розглянуто сучасні аспекти проєктування навчальних видань для молодших класів, визначено основні вимоги до оформлення з огляду на специфіку дисципліни.

Практичне значення отриманих результатів. Практичним результатом роботи є макет навчального видання «Книга для позакласного читання англійською мовою. 2 клас», який розроблено з на основі напрацьованої теоретичної бази та з урахуванням вимог сучасності.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНА ОСНОВА РОЗРОБКИ НАВЧАЛЬНИХ ВИДАНЬ

1.1. Видання. Загальні відомості та положення

Розробка навчальних видань є складним та багатоетапним процесом основою якого є напрацювання теоретичної бази, що стосується загальних відомостей про видання та їх окремі види. У відповідності до Державного стандарту України ДСТУ 3017-95 «Видання. Основні види. Терміни та визначення», виданням називають документ, що містить певну інформацію, яка є призначеною для розповсюдження, створений у відповідності до вимог, наведених державними стандартами та іншими нормативними документами щодо їхнього видавничого оформлення і поліграфічного виконання. Даний документ, зазвичай, є виготовлений шляхом друкування, тиснення тощо [1].

Тобто у загальному випадку під терміном «видання» розуміється певний поліграфічний виріб (книга, журнал, акцидентна продукція тощо), що пройшов завершений технологічний процес, починаючи з верстки, дизайну, виведення фотоформ (у разі вибору відповідного способу друку), друку (тиражування) та був випущений у світ, тобто оформлений для продажу (розповсюдження).

М. С. Тимошик у своїй наводить також дефініцію терміну «Видавнича продукція». Згідно з автором дане визначення можна представити як сукупність багатоманітних за формою, змістом, зовнішньою конструкцією, обсягом, природою інформації, періодичністю, структурою та цільовим призначенням видань, випущених визначеним видавцем або певним колективом видавництва за окремий часовий проміжок. Тобто термін «Видавнича продукція» включає в себе весь спектр видань, незалежно від вищезазначених характеристик.

Також М. С. Тимошик у роботі «Книга для автора, редактора, видавця» підкреслює безумовну важливість вміння диференціювати видання за рядом структурних, типологічних та семантичних ознак. Відсутність відповідного

розуміння типологічного ряду видань практично унеможлиблює підготовку нового оригінал-макету видання з точки зору розробки його внутрішнього наповнення (змісту), окремих структурних особливостей, способу та стилю викладу, а також візуального оформлення. Кожен вид видання, у відповідності до наявних у певній державі стандартів та традицій, потребує відповідного внутрішнього та зовнішнього стилю та способу його представлення та розробки [2].

Видання прийнято поділяти на окремі категорії у відповідності до наступного ряду ознак:

– цільове призначення видання. У відповідності до даної ознаки видання можуть поділятися на наукові, навчальні, офіційні, довідкові, художні тощо;

– аналітико-синтетичне перетворення інформації. В залежності в характерів процесів перероблення інформації видання можуть бути реферативними, інформаційними, бібліографічними;

– знакова природа інформації. Характер знаків визначає внутрішнє наповнення видання, в залежності від даного параметру визначають текстові, образотворчі, нотні та картографічні видання;

– матеріальна конструкція видання. Матеріальна конструкція визначає фізичні параметри видання, в залежності від даного параметру розрізняють книжкові, газетні, журнальні видання;

– обсяг видання. Стандарти надають чітку диференціацію між брошурою (обсяг якої складає від 4 до 48 сторінок) та книгою (обсяг більше 48 сторінок);

– склад основного тексту. Склад основного тексту визначається в залежності від кількості авторів, які працювали над виданням. У відповідності до цього параметру видання поділяють на моновидання, написані одним автором, та збірки творів різних авторів;

– періодичність випуску. Дана ознака характеризує повторюваність випуску видання (чи її відсутність) протягом певного періоду часу. В залежності від періодичності видання можуть бути неперіодичними, періодичними (журнальна продукція), продовжуваними;

– структура видання. Дана ознака передбачає поділ видань на монографії, зібрання творів тощо.

Розгляд даної класифікації та загальних визначень, пов'язаних із виданням та видавничою продукцією є важливим аспектом перед безпосередньою розробкою навчального видання, оскільки необхідно чітко визначити усі параметри та ознаки, що застосовується до розроблюваного видання. Етап, що передує практичній реалізації передбачає визначення усіх основних характеристик та обґрунтування їх вибору.

Послідовність етапів, пов'язаних із випуском видань у світ, покладене на видавництво. Як зазначають С. М. Лобода та С. М. Денисенко у посібнику з дисципліни «Видавнича справа і технічне редагування»: «Видавництво – це підприємство, утворене у певній організаційно-правовій формі. Головною метою діяльності видавництва є підготовка, випуск і реалізація різноманітних видів друкованих, електронних та комбінованих видань» [3].

1.2. Навчальні видання. Навчальний посібник

1.2.1. Загальні відомості про навчальні видання

Навчальні видання є особливим видом видань, що створені у відповідній до формі, що регламентується загально-прийнятими нормами видавничої справи та державними стандартами.

Навчальна література відіграє важливе значення в контексті впровадження навчальних програм та удосконалення стандартів освіти. Методичні тексти є важливими як для вчителів, так і для учнів. Під час роботи з новими навчальними виданнями, вчителям важливо чітко зрозуміти задум автора певного курсу та підготувати способи реалізації даного задуму під час навчання. Навчальні матеріали, що використовуються учнями містять певні завдання та питання, які дозволяють вчителю організувати системний підхід до навчального процесу [4].

Для раціоналізації проведення навчального процесу, до навчального видання висувають ряд вимог:

- склад методичного апарату навчального видання не повинен точно визначати послідовність етапів, які мають виконати учні, а навпаки, надавати можливість планувати власну навчальну траєкторію (послідовність навчальних ситуацій);

- обсяг змісту навчального видання також повинен мати високий рівень різноманітності з точки зору потенційно можливих навчальних дій та ситуацій для дітей.

- обсяг навчального видання повинен бути менший у порівнянні із кількістю навчальних годин задля того, щоб забезпечити час для самостійної роботи учнів та більш ретельне опрацювання матеріалу.

Основне завдання навчального видання – сприяти оволодінню певною навчальною дисципліною широким загалом читачів (учнів, студентів тощо). Важливим аспектом підготовки до розробки макету є розгляд загальної класифікації навчальних видань. Наприклад, М. С. Тимошик надає наступний перелік видів видань даного типу [2]:

- навчальна програма. Даний тип навчального видання систематизує всі інші та визначає такі параметри, як зміст, мета, завдання, обсяг, порядок викладення та вивчення конкретної навчальної дисципліни, містить список основних змістовних модулів, списки рекомендованих джерел);

- підручник. Підручники зазвичай розроблюються для конкретної дисципліни та містять її систематизований виклад в повному обсязі, який повинен відповідати програмі та бути офіційно затвердженим;

- навчальний посібник. Завдання навчального посібника – частково доповнити або у деяких аспектах замінити підручник. Навчальний посібник також повинен бути офіційно затвердженим;

- навчальний наочний посібник. Даний тип видання в першу чергу створюється для викладачів та містить переважно образотворчі матеріали, що сприяють якіснішому рівню викладанню;

– навчально-методичний посібник включає в себе комплексний алгоритм викладання певної дисципліни;

– хрестоматія. В хрестоматію включаються подані в скороченому вигляді збірки літературно-художніх, історичних або будь-яких інших творів, які входять в навчальну програму;

– методичні рекомендації або вказівки. Даний тип видань містить пояснення до окремої теми та визначають послідовність та способи виконання конкретних завдань чи видів робіт;

– курс лекцій. У курсі лекцій наводиться цілісний виклад тем певної навчальної дисципліни, що викладається у навчальному закладі;

– конспект лекцій. Конспект лекцій містить стисле викладення курсу лекцій чи окремих структурних розділів певної навчальної дисципліни;

– практикум. Практикум – це збірка завдань та вправ практичного характеру, складених по матеріалу певної навчальної дисципліни, які покликані для закріплення знань, умінь та навичок;

– робочий зошит. У робочому зошиті розміщують особливий дидактичний матеріал, що повинен сприяти самостійній роботі учня;

– самовчитель. Самовчитель містить виклад матеріалу, який студент чи учень повинні опанувати самостійно без допомоги вчителя.

У відповідності до вищенаведеної класифікації, проєктне видання є навчальним посібником, оскільки покликано доповнити матеріал підручника та використовуватись для позакласного читання. Таке видання слід писати доступною мовою, вміщують ілюстративний матеріал і завдання та запитання для самоконтролю. Використання навчального посібника, що доповнює зміст підручника та усього навчального комплексу, є обов'язковою вимогою до проведення навчального процесу. Застосування такого видання може мати місце в освітньому процесі за умови наявності відповідної дидактичної доцільності [5].

Навчальні посібники значною мірою спрощують навчальний процес, оскільки допомагають закріпити та систематизувати основний навчальний матеріал та доповнити його.

1.2.2. Структура навчального видання

Основним структурним елементом навчального видання є його текст. Навчальний текст – це дидактично та методично-опрацьований, а також систематизований автором словесний навчальний матеріал, який характеризується тим, що він містить навчальну інформацію про певний об'єкт вивчення, спеціально підібрану та підготовлену для засвоєння учнями, з урахуванням їх категорії та навчальної програми.

До основних функцій навчального тексту відносять наступні [6]:

- інформативна. Основне призначення даної функції – надавати учням нові знання у відповідності до програми певної навчальної дисципліни;
- систематизуюча. Дана функція співвідносить інформацію видання з іншими знаннями (системою знань);
- прескриптивна. Прескриптивна функція формує в учнів навички та вміння у відповідній сфері діяльності;
- оцінювальна. Остання функція покликана розвивати систему оцінок і відносин до об'єктів, що вивчаються учнями.

Можна визначити наступні вимоги до навчального тексту: відповідність віковій категорії та рівню кваліфікації учнів, для яких готується певне видання; систематичність і послідовність у викладенні матеріалу; структурованість і порційність матеріалу, що викладається; доступність для сприйняття учнів за рахунок забезпечення чіткості та ясності викладу.

Окрім основного тексту, структуру навчального видання складають наступні елементи:

- зміст видання (перелік параграфів, розділів);
- вступ (передмова);
- питання для самоперевірки, тести для самоконтролю;
- обов'язкові та додаткові задачі, приклади;
- ілюстративний матеріал;
- апарат для орієнтації в структурі видання.

В залежності від дисципліни та характеру видання можуть бути наявні довідково-інформаційні дані для розв'язування завдань.

Основною вимогою до змісту видання є наявність чіткої відповідності назв розділів у тексті та у самому змісті. Категорично заборонено скорочувати заголовки у змісті чи подавати їх у будь-якому іншому вигляді. Основні завдання вступу навчального видання: визначення ролі дисципліни у навчанні учнів; окреслення місця даної дисципліни серед інших.

Важливе місце у просторовій організації матеріалу навчального видання займають ілюстрації. Візуально ілюстративний матеріал може сприйматися як домінуюча основа видання. Очевидним є факт того, що взаємодія ілюстрацій та тексту повинна забезпечити єдність організації книжкового простору та сприйняття видання [7].

При формуванні макету навчального видання важливо визначити:

- доцільність застосування ілюстративного матеріалу;
- правильність вибору виду самих ілюстрацій;
- відповідність ілюстрацій обраним для ілюстрування фрагментів тексту;
- виконання кожною ілюстрацією відповідної функції (забезпечення наочності представлення окремих об'єктів та процесів, а також зв'язки та відносин між ними; коментування, роз'яснення, поглиблення змісту основного тексту видання);
- правильність розміщення ілюстрацій у макеті видання;
- якість ілюстративного матеріалу (наочність, рівень естетичних властивостей, відповідність текстовому наповненню).

Визначення доцільності використання ілюстративного матеріалу виконується з урахуванням специфіки дисципліни, а також вікової категорії учнів, для яких певне видання розробляється.

Враховуючи загальні завдання підручника та особливості навчального процесу, можна стверджувати, що в основі побудови візуального ряду навчального видання повинні насамперед лежати функціональні ознаки зображень, причому базова, системоутворююча спрямованість ілюстрацій має бути орієнтована на посилення навчальних властивостей книги.

Під час формування ілюстративного ряду видання необхідно враховувати такі основні функції зображень [4]:

- пізнавальна (пов'язана із забезпеченням відповідного рівня оволодіння учнями змістом навчальної дисципліни. У даному випадку основне значення мають інформаційні якості ілюстрації);

- доповнююча (пов'язана з можливістю зображення розширити межі розуміння школярем текстового матеріалу. Наприклад, за рахунок зображення співвідношення частини та цілого або, навпаки, за рахунок подання цілого складовими його частинами);

- поглиблююча (реалізація поглиблюючої функції забезпечується можливістю ілюстрації формувати розуміння як даного, представленого на ілюстрації об'єкта, так і аналогічних, що є у навколишньому світі);

- систематизуюча (формує навички узагальнення, зіставлення, класифікації аналізованих явищ та процесів);

- виховна (забезпечується дана функція певним підбором зображень, ілюструванням гуманітарної основи змісту дисципліни, залученням уваги школяра до моральних аспектів питань);

- мотиваційна (ілюстрації посилюють зацікавленість школяра у змісті предмета);

- естетична (визначається якістю виконання ілюстрацій, відбором та розташуванням на смузі).

У цілому структура навчального видання повинна бути чіткою та послідовною, відповідати віковій категорії учнів та змісту навчальної дисципліни, полегшувати взаємодію читача із виданням.

1.3. Аналіз навчальних видань

Аналіз видань з тематикою, що відповідає виданню, що проєктується у даній кваліфікаційній роботі є важливим етапом попередньої підготовчої роботи. Дане

дослідження дозволяє дослідити актуальні тенденції та вимоги до даного типу видань та на основі отриманих знань проводити розробку власного видання.

«*Brush-up Your English*. Посібник для позакласного читання 2 клас» автор Левандовська Вікторія Вадимівна. Даний посібник (рис. 1.1-1.3) є прикладом класичного варіанту оформлення даного видань. При форматі 170x240 мм він вміщує в себе тексти та завдання для самоперевірки, що акуратно розміщені на розворотах видання. Дана робота містить велику кількість ілюстрацій, чітко підібрану гарнітуру та задовольняє усім вимогам до даного типу видань.

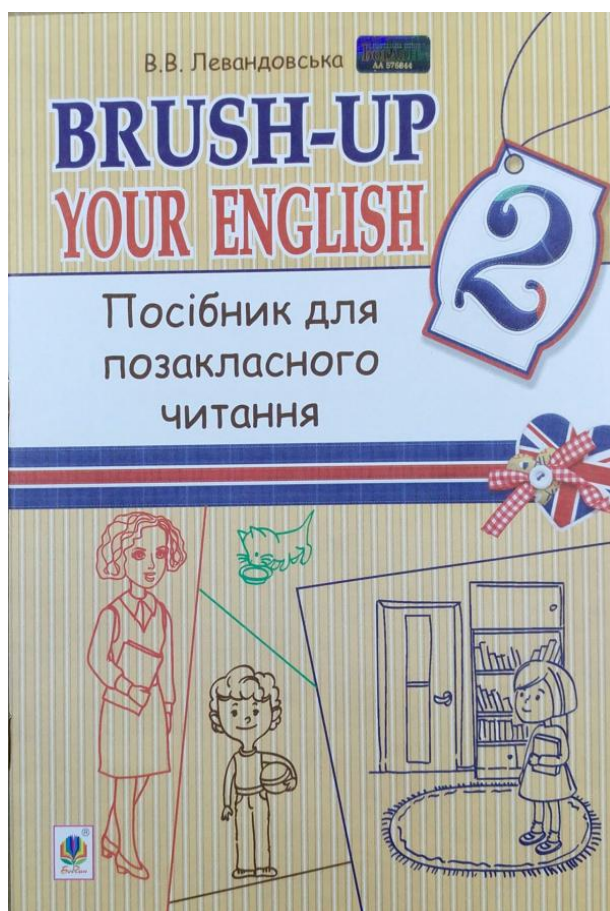

Рис. 1.1. Обкладинка видання [8]

Обкладинка видання містить всі необхідні вхідні відомості, зазначено, для якого класу розрахований посібник, тобто виокремлена вікова група дітей, для яких це видання призначене.

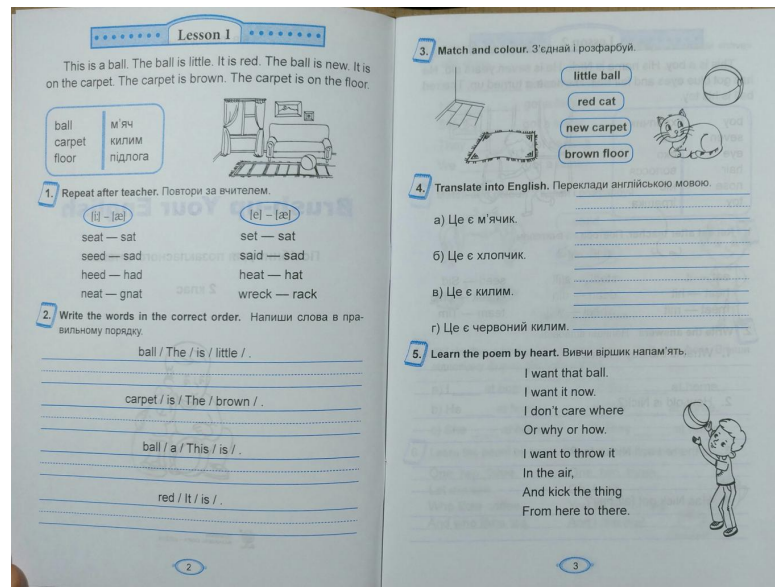

Рис. 1.2. Приклад розвороту видання [8]

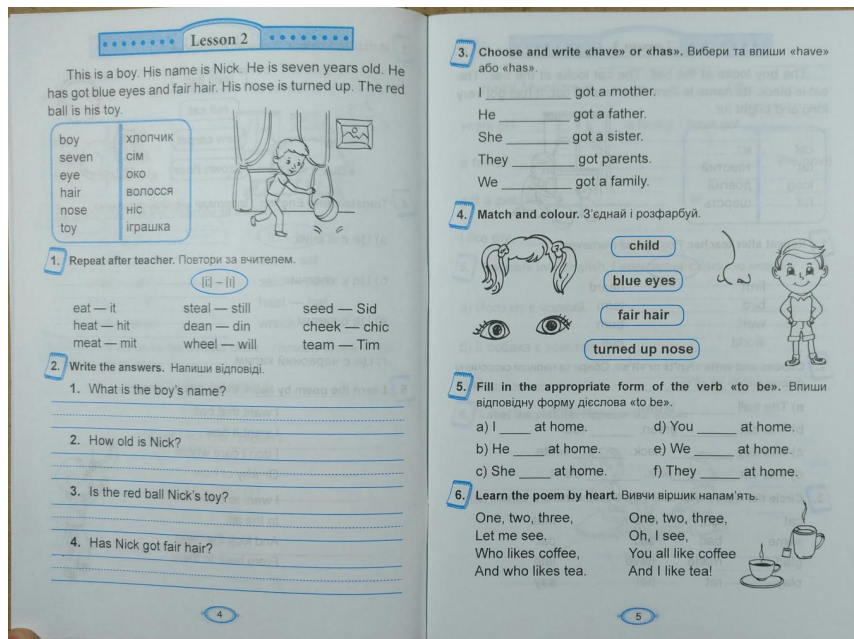

Рис. 1.3. Другий приклад розвороту видання [8]

Розглянуто також інший посібник за даною тематикою. У даному випадку на розгляд взято посібник «Читаємо англійською» за авторством Ольги Гончарової. Даний посібник (рис. 1.4-1.5) відноситься до більш дорогих за ціною категорією, має тверду обкладинку, велику кількість добре виконаних кольорових ілюстрацій. Проте в даному прикладі відсутні завдання для самоперевірки.

Рис. 1.4. Обкладинка посібника

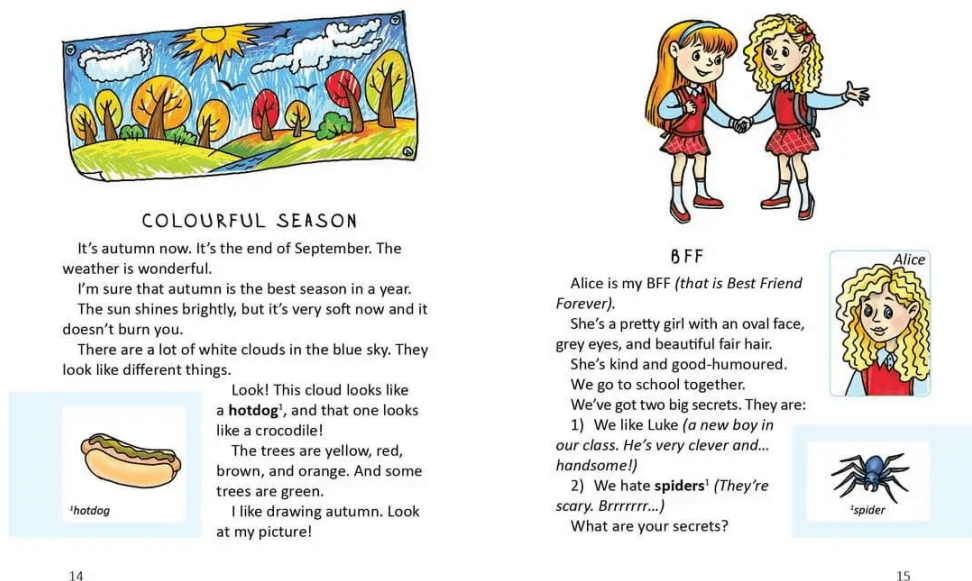

Рис. 1.5. Розворот посібника

Було проаналізовано також інші посібники, аналіз яких не винесено у дану роботу. У цілому можна зауважити, що даний сегмент ринку наповнений великою кількістю видань. Видання для дітей користуються великим попитом. Створюване видання повинно бути оригінальним, щоб вигідно вирізнитися з-поміж інших.

Висновки до розділу 1

У першому розділі наведено основні теоретичні визначення, що пов'язані із виданнями та видавничою продукцією. Наведено та розглянуто класифікацію видань.

Розглянуто особливості навчальних видань. Наведено та розглянуто класифікацію навчальних видань, визначено, що на основі наведеної класифікації проєктне видання є навчальним посібником. Наведено основні особливості даного виду видань.

Наведено загально-прийнятну структуру навчальних видань. Визначено вимоги до окремих структурних елементів навчальних видань. Розглянуто особливості створення основного тексту видання. Ретельно розглянуто питання ілюстрування навчальних видань. Визначено основні вимоги до ілюстративного матеріалу. Наведено та розглянуто основні функції ілюстрацій в навчальних виданнях.

Проведено аналіз існуючих видань за відповідною тематикою. Розглянуто посібники для позакласного читання з англійської мови, визначено основні особливості, що пов'язані з підготовкою ілюстрацій та вибору шрифту.

Підготована теоретична основа дозволяє переходити до наступного пункту розробки видання.

РОЗДІЛ 2

ФОРМУВАННЯ КОНЦЕПЦІЇ ПІДГОТОВКИ ВИДАННЯ

2.1. Формування концепції та структури видання

Розробка концепції видання є відповідальним етапом. В контексті створюваного видання слід врахувати одразу дві особливості:

- дане видання є начальним;
- дане видання розробляється для дітей молодшої вікової категорії.

Розробка видань для дітей має певні особливості з точки зору технічних параметрів та внутрішнього наповнення. У відповідності до ДСТУ 29-62002, дитячі видання в залежності від вікової категорії читачів розподіляють на 4 основні групи:

- перша група. До даної групи відносяться видання, розроблені для дітей дошкільного віку (до 6 років);
- друга група. Сюди відносять видання для дітей молодшого шкільного віку, тобто для учнів молодших класів (6-10 років включно);
- третя група. До даної групи відносять видання, створені для дітей середнього шкільного віку, тобто для учнів середніх класів (11-14 років включно);
- четверта група. Дана категорія включає в себе видання для учнів старших класів, підлітків (15-18 років).

У даному стандарті також зазначається, що відомості про вікову категорію обов'язково повинні відображатись на обкладинці видання, з огляду на те, що для кожної вікової групи встановлюються свої специфічні гігієнічні вимоги і щоб їх дотримуватися та контролювати вікова група має бути зазначена у кожному дитячому виданні. Також зазначення вікової категорії є важливим для споживачів, які будуть обирати те чи інше видання. Вибір видання у відповідності до вікової категорії дитини є важливим аспектом.

Варто зазначити, що найбільший перелік вимог встановлено для першої групи, тобто для видань для дошкільнят. Якщо видання призначено для декількох вікових

груп (наприклад, одночасно для дошкільного та для молодшого шкільного віку), то таке видання оформлюють згідно з вимогами для молодшої з указаних груп, тобто за більшими вимогами.

Вимоги, що регламентуються стандартом, торкаються буквально кожного елементу видання. У стандарті визначаються такі параметри як розмір і тип шрифту, відстань між рядками (інтерліньяж), колір букв і фону, спосіб скріплення листків, у розмальовках – ширина контурних ліній тощо.

У відповідності до наведеної вище класифікації, розроблюване у роботі видання призначене для дітей молодшого шкільного віку.

Основною є вимога до розміру шрифту – не менше 12 пунктів. Забороняється використовувати для основного тексту:

- кольорові фарби (окрім окремих слів);
- виворітний шрифт (світлі букви на темному фоні);
- набір в кілька колонок (крім віршів, науково-популярних видань, навчальних видань).

Поліграфічне виконання видань повинно бути однаковим в усьому обсязі видання. Рекомендований рівень ілюстративності видання становить не менше 30% по відношенню до текстової частини [10].

Концепція та структура проєктного видання повинна чітко відповідати зазначеним вимогам. Основними текстовими структурними елементами розроблюваного видання є:

- основний текст;
- словник з перекладом слів;
- питання для самоперевірки.

Правильно підібрані композиційні рішення дозволяють забезпечити максимально ефективно розміщення наведених елементів на сторінках. Композиція та апарат навчального видання є основними аспектами, що визначають його структуру, яка в свою чергу забезпечує реалізацію навчальних завдань та етапів набуття нових знань. Основами розробки структури навчального видання є інформаційні, дидактичні та педагогічні характеристики. Дані аспекти відображають

специфіку усього навчального процесу, до якої входять його завдання, мета та напрямки оволодіння дисципліною.

Навчальний посібник у порівнянні із підручником є виданням простішим за структурою. Структурне утворення підручника – багат шарове, має складнопідрядні зв'язки та відносини між структурними компонентами. У даних відносинах закладені функціональні відмінності кожного структурного компонента. Справедливим твердженням як для підручника, так і для посібника є те, що при конструюванні навчальних видань зазначених типів, слід враховувати та максимально ефективно використовувати функціональні можливості всіх елементів видання, визначити їх значення в контексті навчального процесу.

Доцільним, у контексті розроблюваного видання, є використання лінійної композиції у його побудові. Лінійна композиція передбачає відсутність розгалужених шляхів отримання знання. Різні автори зазначають, що саме даний тип побудови навчального матеріалу є більш доцільним для навчальних видань, що розробляються для учнів молодших класів [4] [6].

Лінійна композиція сприяє упорядкуванню мислення та поступово призводить до розуміння зв'язків між окремими та загальними частинами. Протилежністю даного підходу є композиція, що передбачає зворотно-поступальний шлях опанування знань. Такий варіант значною мірою підвищує ефективність створення і розвитку асоціативного мислення, сприяє розширенню умінь та навичок володіти та оперувати різними, часто далекими за змістом визначеннями, проводити порівняльний аналіз, відбирати ключову інформацію у відповідності до обраної точки зору.

Побудова зворотно-поступального шляху опанування знаннями є надто складним підходом для розроблюваного видання, оскільки воно передбачає ряд простих операцій, що включають в себе:

- прочитання та переклад тексту з англійської мови;
- вивчення нових слів, які зазначені у словнику;
- надання відповіді на запитання, сформовані за змістом тексту.

Застосування лінійного підходу є обґрунтованим не тільки з точки зору вікової категорії учнів, а й в контексті дисципліни. Урок іноземної мови в молодшій школі

повинен бути об'єднаний однією темою та передбачати декілька видів діяльності. Знайомство з поезією та іншомовним фольклором допомагають збагачувати методи викладання іноземних мов у початковій школі, цим самим стимулюючи інтерес школярів до предмета, і підтримувати його у роки навчання.

Для розроблюваного видання доцільним способом організації матеріалу є визначення для кожного типу операцій окремої сторінки. Тоді учні зможуть чітко зорієнтуватись на поставленому завданні.

Як було зазначено у попередньому розділі, важливу роль у навчальному виданні відіграють ілюстрації. Велике значення вони мають також в контексті мовної дисципліни. Як відомо, робота зі словом починається із ознайомлення. Значення нового слова або загальний зміст тексту може розкриватися під час демонстрації зображення, предмету, дії. Яскраві, багатобарвні рисунки завжди викликають зацікавлення та увагу учнів. Ілюстрації впливають на емоційну пам'ять учнів та сприяють простішому оволодінню новою лексикою.

Для ефективнішого сприйняття ілюстрації повинні супроводжувати текст та відповідати його змісту, тому їх доречно розміщати на одному розвороті. Це дозволить учням спостерігати рисунок під час безпосереднього ознайомлення з текстовою частиною.

Також слід зазначити, що ілюстрації повинні забезпечувати цілісність видання. Даний параметр є однією з найголовніших характеристик будь-якого видання. Тому ілюстративний ряд та оформлення видання важливо розглядати з точки зору єдності, визначаючи вимоги до кожної окремої ілюстрації, виходячи з властивостей візуального ряду видання загалом.

Уся книга, кожен її розворот та кожна окрема смуга – це певний простір, заповнений текстовою частиною та ілюстративним рядом. Однією з найголовніших якостей візуального ряду є «просторова цілісність». Як зазначає С. Б. Головка: «Внутрішня єдність та цілісність у сприйнятті композиції виникають як результат підпорядкування окремих її частин. Цілісність композиції фактично означає неможливість сприйняття її лише як суми кількох окремих складових. Неподільність

композиції є результатом формування непорушного зв'язку та взаємної узгодженості всіх елементів композиції» [11].

Цілісність навчального видання, яка забезпечується за рахунок ілюстрацій, реалізується різними шляхами та методами, найголовнішим з яких є єдиний підхід до створення ілюстративного ряду.

Єдність підходу забезпечують наступні основні складові:

- єдиний принцип стилю виконання ілюстративного матеріалу;
- ілюстрування певних фрагментів тексту, спільних з точки зору їх використання та сприйняття (наприклад, можна здійснювати ілюстрування виключно методичного аспекту змісту або лише загального, вивідного знання, лише основний текст або лише додатковий, основний та додатковий тексти у різному стилі виконання тощо);
- загальний підхід до оформлення тематичних ліній утримання;
- загальний підхід до розташування ілюстрацій на сторінках макету;
- єдність дизайну книги та її колірної рішення.

Також важливо зазначити, що ілюстрація начального видання має бути сучасною та сприяти зацікавленості школяра. На сучасність ілюстрацій значною мірою впливає стиль їх виконання у відповідності до усіх основних тенденцій.

Важливим етапом є визначення формату видання. Розповсюджені в Європі формати паперу та, відповідно, видань визначаються стандартом *ISO 216* (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Формати паперів у відповідності до стандарту *ISO 216*

Серія	Формати серії <i>A</i>	Формати серії <i>B</i>	Формати серії <i>C</i>
<i>A2/B2/C2</i>	420 × 594 мм	500 × 707 мм	458 × 648 мм
<i>A3/B3/C3</i>	297 × 420 мм	353 × 500 мм	324 × 458 мм
<i>A4/B4/C4</i>	297 × 420 мм	250 × 353 мм	229 × 324 мм
<i>A5/B5/C5</i>	148 × 210 мм	176 × 250 мм	162 × 229 мм

Формат, обраний для навчального видання, – А5. Даний формат є компактним та зручним у використанні, дозволяє цілісно розмістити усі складові видання.

2.2. Вибір програмного забезпечення

Для розробки навчального видання слід визначити програмне забезпечення для трьох основних видів робіт:

- робота з текстовою частиною;
- робота з ілюстраціями;
- верстка видання;
- робота зі звуком (для звукового супроводу у електронній версії видання).

Для роботи з текстовою частиною видання обрано текстовий процесор *Microsoft Word*, що входить до складу пакету *Microsoft Office*. Дана програма володіє широким рядом переваг [13]:

- високий рівень доступності. *MS Word* є однією із найрозповсюдженіших програм, які можна знайти практично на будь-якому персональному комп'ютері. З огляду на такий високий рівень використання даної програми, справедливим є твердження, що файли з розширенням *.doc* або *.docx* можуть бути відкриті практично ким завгодно. До того ж *MS Word* дозволяє зберігати, відкривати та редагувати будь-який документ у форматах, які сумісні з іншими програмами для обробки текстів, включаючи розповсюджений формат *PDF*;

- взаємодія з іншими програмами *MS Office*. Документ, створений у *MS Word*, можна успішно інтегрувати з іншими програмами *MS Office*, що значною мірою спрощує обмін даними;

- робота з різними мовами. Завдяки великому словнику, тезаурусу та граматиці більше 40-ка мов, *MS Word* надає можливість миттєво виявляти орфографічні, граматичні та синтаксичні помилки та пропонувати користувачам ряд рішень для виправлення проблем. Також *MS Word* може визначити мову, яка використовується в документі, і запропонувати внести в текст відповідні

виправлення. Також *MS Word* має відповідне налаштування, яке дозволяє об'єднати декілька мов в одному документі;

- просте читання та написання. *MS Word* дозволяє легко перемикатися між режимами читання та редагування документів.

Для роботи з ілюстраціями обрано програму *Adobe Photoshop*. Зображення для видання будуть створюватись на графічному планшеті, тому слід обрати графічний редактор для їх безпосереднього створення, постобробки та налаштування окремих параметрів зображень. *Photoshop* – доволі якісне програмне забезпечення для створення, редагування, покращення якості та інших маніпуляцій із зображеннями. Він також широко розповсюджений у сфері цифрового живопису, анімації та створенні графічного дизайну.

Adobe Photoshop надає можливість створення растрових зображень у вигляді шарів, застосовувати маски до них. Основні переваги даного програмного забезпечення [14]:

- можливість роботи з зображеннями за допомогою спеціальних фільтрів та інструментів;

- можливість змінювати розмір зображення по висоті та ширині, а також налаштовувати роздільну здатність зображень;

- наявність великої кількості шаблонів пензлів, можливість створювати свої власні зразки;

- підтримка практично всіх найпопулярніших форматів графічних зображень;

- легка взаємодія з іншими програмами пакету *Adobe* за допомогою технології *Adobe Cloud*;

- налаштовуваний інтерфейс для спрощення перебігу робочого процесу;

- можливість досягти професійної якості зображень, які будуть підходити як для відображення на екрані, так і при друці;

- постійне оновлення та додавання нових функцій;

- підтримка широкого спектру платформ.

Для верстки видання також обрано програму з пакету *Adobe* – *Adobe InDesign*.

Переваги даного програмного забезпечення включають:

– зручні функції налаштування макету. Функції, які пропонує *InDesign*, для того щоб проконтролювати вигляд створеного макету від початку роботи до кінця, є дуже зручними. У даній програмі можна зручно адаптувати макет для різних форматів та платформ;

– контроль якості. *Adobe InDesign* дозволяє проконтролювати всі параметри макету, які будуть мати велике значення при відображенні на екрані або при друку;

– велика кількість шаблонів та налаштувань, що пришвидшують роботу. Шари в *Adobe InDesign* дозволяють проводити упорядкування проекту за елементами та забезпечити користувачу можливість швидкого переходу до частини, з якою він працює. Меню «Сторінки» дозволяє створити та зберегти стиль сторінки для подальшого використання або для повторного використання. Групи стилів дозволяють створити шаблонні елементи, до яких можна буде швидко звернутись під час роботи, щоб застосувати до того чи іншого фрагменту;

– велика кількість навчальних матеріалів. Популярність *Adobe InDesign* сприяє наявності великої кількості уроків та онлайн-форумів, присвячених даній програмі, що дозволяє швидко вирішити будь-які можливі складності під час роботи:

– інтеграція *Adobe InDesign* з іншими програмами *Adobe*.

Для редагування звукового супроводження, що має бути наявним у електронній мультимедійній версії видання обрано програму *Adobe Audition*. Дане програмне забезпечення характеризується наступним рядом переваг:

– зручність налаштування інтерфейсу. Дана перевага є притаманною для всіх програм від компанії *Adobe*. У *Adobe Audition* можна налаштувати інтерфейс для перегляду різних параметрів звукової хвилі, для роботи з двома доріжками при використанні стерео-звуку тощо;

– легке налаштування ефектів *Fade In*, *Fade Out*. У *Adobe Audition* дуже зручний алгоритм роботи із ефектами появи та затухання звуку. Наявна також можливість роботи з кривими для більш точного налаштування параметрів;

– пакетна обробка. Пакетна обробка передбачає можливість застосування визначеної послідовності ефектів для усіх файлів, що потребують редагування.

Достатньо лише провести обробку першого файлу, зберегти алгоритм дій та застосувати його до іншого матеріалу, щоб отримати бажаний результат;

- налаштування для виконання простих завдань. *Adobe Audition* має велику кількість інструментів та плагінів для швидкого проведення розповсюджених операцій зі звуком. Це може бути налаштування рівню гучності, шумопониження, додавання ефектів тощо;

- робота з різними форматами. *Adobe Audition* підтримує можливість роботи з різними форматами аудіофайлів без необхідності постійно експортувати файли з одного типу в інший.

2.3. Вибір матеріалів та способу друку

Для створення друкованої версії видання необхідно чітко підібрати відповідні поліграфічні матеріали та спосіб друку.

Основний матеріал для сторінок та обкладинки видання – це поліграфічний папір. Основні типи паперу, що використовуються для друку класифікуються за відповідними характеристиками та застосуванням. Нижче наведено основні характеристики паперу, які відіграють важливу роль при виборі матеріалу для друкованої продукції:

- щільність. Щільність паперу є одним з основних параметрів та визначається масою листа (у грамах) площею 1 м^2 . Показник щільність може варіюватися: від 45 г/м^2 (для друку газет) до 300 г/м^2 (для візитівок, обкладинок).

- білизна. Білизна паперу характеризується здатністю його поверхні відбивати світло. Коефіцієнт відбиття є кількісним виразом білизни (відсоткове співвідношення інтенсивностей світла – відбитого та падаючого). Показник білизни може дорівнювати 60-98%. Білизна є важливим параметром, оскільки зображення, що є контрастним, сприймається людським оком значно краще, ніж те, де межі між фоном та надрукованими елементами майже непомітні;

- матовість (глянцевість). Будь-який матеріал здатний відбивати падаюче світло дифузурно або дзеркально. Дифузурне відбиття є характерним для матової

поверхні. Дзеркальне – для глянцевої. Саме даний різновид паперу вважається більш престижним для друку, оскільки сприяє тому, що кольорові ілюстрації виглядають яскравішими та насиченішими. Проте від високого рівня глянцевої можуть швидко втомлюватись очі, тому зазвичай гляцевий папір використовують для обкладинки, а матовий для основних сторінок з великою кількістю тексту;

- прозорість. Прозорість характеризується кількістю світла, яку папір здатний пропустити крізь себе. Чим нижчий рівень прозорості, тим якісніший папір, оскільки надає можливість застосовувати двосторонній друк;

- фактура паперу. Папір може відрізнятися тисненою або рівною поверхнею, шорсткістю.

Для основних сторінок видання обрано матовий папір, щільністю 100 г/м² з рівною поверхнею. Для обкладинки видання обрано гляцевий більш щільний папір (150 г/м²).

Матеріал для скріплення блоку – нитки для переплету. Для зшивання книг, брошур та інших поліграфічних виробів найчастіше застосовуються бавовняні або синтетичні нитки.

Якісні нитки повинні відповідати наступним вимогам [15]:

- нитки повинні мати достатній рівень міцності та не рватися у процесі зшивання книжок та брошур, а також при користуванні зшитими книгами;

- нитки не повинні скручуватися і заплутуватися при розмотуванні та у процесі шиття;

- важливо, щоб товщина ниток була рівномірною та постійною для кожного окремого видання.

Спосіб друку, що обрано для створення видання – цифровий. Цифровий друк, що не потребує використання формних матеріалів, робить можливим продуктивне та економічне тиражування продукції за короткі проміжки часу.

Даний спосіб друку обрано з огляду на невеликий тираж видання. Також перевагою цифрового способу є можливість створювати повноколірні зображення без будь-яких технологічних обмежень.

Важливим аспектом є висока швидкість друку, яка досягається, як вже було зазначено, за рахунок відсутності потреби у використанні формних матеріалів. За рахунок цього також легко проводити перевірку відповідності кольору при друці та у електронній версії макету, оскільки можна легко надрукувати тестовий примірник. Використання цифрових даних дозволяє легко і просто підбирати кольори, а на основі оригінального дизайну можна відразу розпочати тиражування.

Аналоговий друк вимагає часу для узгодження кольорів перед початком виробництва. У цифровому друку цього часу не потрібно. Значною мірою спрощується процес друку будь-якого виду продукції, через меншу кількість технологічних операцій.

На додаток до стандартних кольорових відбитків, струменеві УФ-принтери забезпечують глянцеve покриття, текстурний друк та рельєфні ефекти, що додає більше цінності друкованим матеріалам.

Також даний спосіб друку є більш екологічним та економічним з точки зору використаних матеріалів.

Для друку видання була обрана цифрова друкарська машина *Konica Minolta Bizhub PRESS 1200* (рис. 2.1).

Рис. 2.1. Цифрова друкарська машина *Konica Minolta Bizhub PRESS 1200* [16]

Дане обладнання має наступні технічні характеристики [16]:

- струменевий друк в чотири фарби;
- швидкість друку до 56 стр/хв.;
- щільність паперу: до 300 г/м²;
- технологія друку: струменевий;
- вихід першої сторінки: 3 сек;
- максимальна роздільна здатність 1200x1200 dpi;
- місткість лотка подачі паперу 2000 стр/макс. 7000 стр;
- габарити (ШxГxВ) 760x905x1075 мм;
- вага 310 кг.

До післядрукарських операцій, які необхідно виконати для надання виданню фінального вигляду відноситься обрізка, фальцювання та зшивка на нитки.

Обрізка є важливим технологічним процесом, оскільки дозволяє надати надрукованим листам розміри, які були передбачені при розробці видання. Створені під час проектування видання відступи під обріз дозволяють уникнути можливій обрізці внутрішнього наповнення сторінок. Для виконання обрізки обрано одноножеву різальну машину *Polar 137* (рис. 2.2). Дана машина вважається одним з найточніших різальних станків. Відхилення при різі складає 0,03 мм. Також дане обладнання оснащено автоматичною системою проходження тиражів [17].

Рис. 2.2. Різальна машина *Polar 137* [17]

Для здійснення процесу фальцювання обрано ручний спосіб з огляду на невеликий тираж. Для скріплення видання обрано ниткошвейну машину SX-460E (рис. 2.3).

Рис. 2.3. Ниткошвейна машина SX-460E [18]

Дана машина має продуману конструкцію та є легкою в керуванні. Вона здатна автоматично виконувати багато складних механічних операцій. Для зручності у роботі передбачений вимикач ножа і регулювальний маховик, розташований на передній панелі.

Висновки до розділу 2

У даному розділі було розглянуто питання концепції та структури видання. Визначено та наведено основні вимоги видань для дітей у відповідності до існуючих стандартів, які регламентують даний аспект. Визначено, що розроблюване видання розробляється для дітей молодшого шкільного віку (6-10 років), зазначено основні вимоги для видань даного типу.

Зазначено основні структурні елементи проектного видання. На основі даного переліку визначено вид композиції, застосування якої є доцільним для побудови видання. Порівняно особливості лінійної та розгалуженої композиції для побудови

навчального видання та визначено, що у контексті вікової категорії, для якої розроблюється видання доцільним є перший варіант.

Розглянуто концепцію ілюстрування навчальних видань. Зазначено, що цілісність навчального видання, що забезпечується за рахунок ілюстрацій, реалізується різними шляхами та методами, найголовнішим з яких є єдиний підхід до створення ілюстративного ряду. Визначено основні засоби досягнення цілісності видання за рахунок ілюстрацій.

Обґрунтовано вибір формату видання з точки зору зручності у використанні та розміщенні матеріалу.

Визначено програмне забезпечення для набору та редагування тексту. Для даних операцій обрано програму *Microsoft Word*. Наведено основні переваги графічного редактора *Adobe Photoshop* у якості програми для робіт з растровими зображеннями. Для верстки видання обрано програму *Adobe InDesign*, зазначено основні особливості даної програми. Для редагування звукових файлів, що будуть використовуватись у електронній версії видання обрано *Adobe Audition*.

Наведено характеристики основних поліграфічних матеріалів, що будуть використовуватись при створенні фізичної версії видання. Обрано та наведено характеристики паперу, що буде використовуватись для основних сторінок та для обкладинки. У якості матеріалу для скріплення обрано нитки.

Для друку видання обрано цифровий спосіб. Наведено його основні переваги та технологічні особливості. Проведено вибір обладнання для друку видання та для післядрукарської обробки. Наведено основні характеристики та розглянуто переваги обраного обладнання.

РОЗДІЛ 3

ПРАКТИЧНА РЕАЛІЗАЦІЯ МАКЕТУ ВИДАННЯ

3.1. Елементи оформлення видання

3.1.1. Шрифтове оформлення видання

Вибір правильного шрифтового оформлення є важливим аспектом проектування будь-якого видання та особливо видання для дітей. С. М. Денисенко у посібнику «Типографіка» надає наступне визначення шрифту «Шрифт – це система візуального відображення інформації за допомогою умовних символів. Також під поняттям «шрифт» розуміють комплект тиражованих графічних символів певного рисунку» [19].

Оформлення тексту – один із центральних аспектів дизайну публікацій. У цьому контексті головні завдання дизайнера визначаються на суто функціональному рівні, оскільки він повинен забезпечити високий рівень читабельності тексту, ієрархію та чіткість передачі інформації. Але будь-яке шрифтове оформлення може передавати також невербальне повідомлення. Вибір відповідного шрифту суттєво впливає на характер усього видання.

Тобто шрифт служить не тільки для передачі інформації. Результатом впливу шрифту є утворення в уяві читача певних візуальних образів. Ця вплив виникає, перш за все, внаслідок абстрактної форми самих букв, яка може бути м'якою, круглою, тонкою, сильною, різкою, елегантною чи грубою. По-друге, у певного шрифту може бути власна передісторія, характерне емоційне забарвлення, може викликати в читачів асоціації, пов'язані з будь-яким виданням, надрукованим даним шрифтом.

Правильний вибір та раціональне застосування засобів візуального оформлення служать тому, що текст буде читатися легко і зрозуміло.

Типографіка навчального відповідає загальним правилам інших друкарських видань, проте має свою власну специфіку. Дорослі досвідчені читачі охоплюють

поглядом цілі слова. Даний спосіб читання не є притаманним для дітей. На відміну від читача з досвідом молодші школярі в неясних ситуаціях також не можуть, виходячи з передбачуваного сенсу слова, зробити висновок про слово. Зазвичай вони читають так, як бачать літери. Тому дуже важливо, яким шрифтом буде надруковано книги для дітей.

Для основного тексту видання обрано шрифт *Roboto Slab* (рис. 3.1). За історичною класифікацією даний шрифт відноситься до гуманістичних брускових шрифтів.

Penultimate
The spirit is willing but the flesh is weak
SCHADENFREUDE
3964 Elm Street and 1370 Rt. 21
The left hand does not know what the right hand is doing.

Рис. 3.1. Шрифт *Roboto Slab* [20]

Класифікація шрифтів як брускових сьогодні використовується не часто. Вони зазначені під назвою «Єгипетські» у класифікації в *Adobe Typekit* або під назвою «*Serif*» у *Google Fonts*. Спочатку лінійна антиква з акцентом на засічках виникла на початку 19 століття в Англії, де вона також була відома як «Єгипетська». Шрифти із засічками були відповіддю на зростання потреби в привабливих рекламних шрифтах.

Найважливішою особливістю брускових засічок є рівномірна вага прямих і нижніх штрихів і засічок. З одного боку, брускові шрифти випромінюють відтінок шрифтів антиквенного типу завдяки своїм засічкам, а з іншого боку, вони виглядають як шрифти без засічок через їх лінійні та прямі форми. Завдяки особливо

підкресленим засічкам, дані шрифти виглядають особливо стабільними як заголовки або текстові блоки [21].

Брускові шрифти типу «*Clarendon*» доволі часто використовуються в навчальних виданнях. Шрифти даної групи мають невеликий контраст штрихів і більш тонкі засічки, що плавно з'єднуються зі штрихами. Дана характеристика є притаманною і для обраного шрифту *Roboto Slab*.

Для заголовків обрано декоративний шрифт *Chewy* (рис. 3.2).

ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ

Рис. 3.2. Шрифт *Chewy*

Декоративні шрифти практично ніколи не використовуються до основного тексту, проте можуть виглядати ефектно для виділення окремих фрагментів тексту, особливо в навчальному посібнику для дітей, де вимоги не такі суворі, як у підручнику.

Комбінація брускового шрифту для основного тексту та колонтитульних елементів та декоративного шрифту для заголовків є раціональним рішенням, що дозволить досягти відповідного рівня естетичності композиції видання. Основний шрифт при достатньому розмірі кеглю буде легко читатися, декоративний гарно підходить для оформлення видання для дітей. Але шрифтове оформлення необхідно доповнити правильними колірними рішеннями.

3.1.2. Колірне оформлення видання

Колір – це візуальний символ, що є одним з найсильніших по силі впливу. Колір безпосередньо пов'язаний зі світом природи, тому він є одним з найякісніших інструментів передачі повідомлення.

Будь-який колір можна характеризувати по чотирьом основним параметрам: відтінок, насиченість, температура та оптична щільність. Відтінок відноситься до безпосередньої ідентифікації кольору – він може бути червоним, жовтим, зеленим, синім тощо. Насиченість кольору описує рівень його інтенсивності. Насичені кольори більш інтенсивні та енергійні, ненасичені – навпаки. Температура кольору є більш суб'єктивною характеристикою. Теплі кольори, такі як червоний або помаранчевий, на асоціативному рівні поєднуються з відчуттям тепла, холодні, такі як синій чи фіолетовий, відчуються більш прохолодними. Оптична щільність кольору – це фактично рівень «світлості» кольору [22].

Колірне оформлення навчального видання має велике значення. Аналіз сучасних навчальних видань дозволяє зазначити, що навчальні книги зазвичай використовують велику кількість кольорів, через що сторінки виглядають перенасиченими. З метою уникнення такого візуального ефекту, для розробки видання обрано один основний колір, що буде використовуватись для оформлення сторінок. Це світло-зелений колір (рис. 3.3).

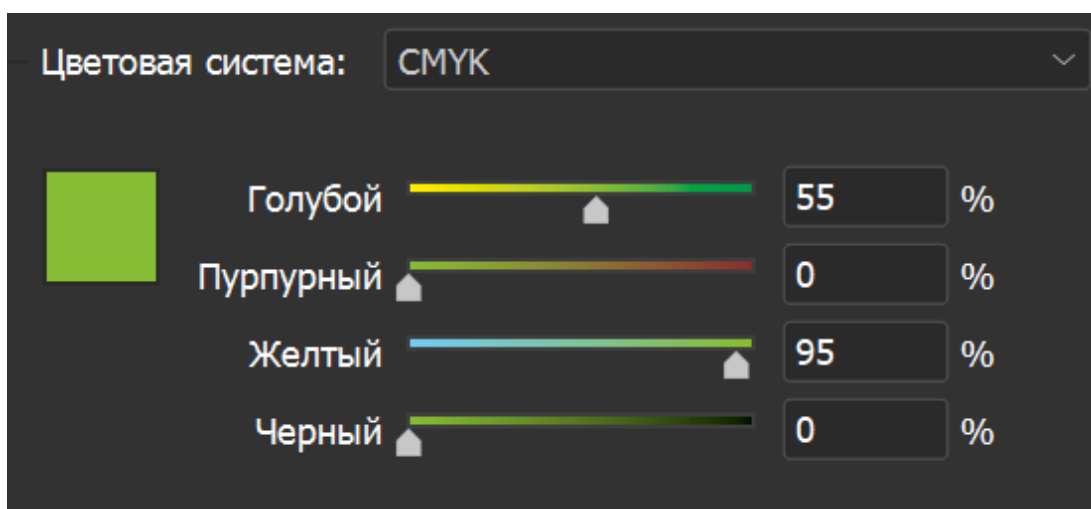

Рис. 3.3. Основний колір для оформлення видання

Зелений колір – це колір росту, відновлення та чистоти – він міцно пов’язаний з природою та здоровим способом життя. Дизайнери часто використовують його для екологічних проблем або для реклами продуктів здоров’я. Колір також символізує чистоту, удачу та процвітання.

Хоча зелений колір вважається недостатньо сильним з чисто психологічної точки зору, його асоціативний ряд робить його природним, красивим і популярним кольором, який часто використовується в дизайні. Використовуються практично всі відтінки зеленого кольору: від світлого до оливкового.

У видимому спектрі зелений знаходиться між синім і жовтим. У живописі та поліграфії зелений вважається вторинним кольором, тобто він створюється шляхом змішування двох основних кольорів – жовтого та синього [23].

У якості фону ідеальним для використання є білий колір. Колір основного тексту – чорний. Це класичне поєднання, що допомагає забезпечити високий рівень читабельності тексту.

Тексти у шкільних підручниках часто бувають складними, і дитина відноситься до такого підручника з певною антипатією. Активне членування тексту багатьма варіантами текстового накреслення дитина сприймає як плутанину, тим більше, що автори не завжди економно та раціонально використовують можливості виділень. Занадто велика кількість накреслень нівелює значення розрядок і важливі для навчального процесу текстові місця. Тому в сучасних навчальних виданнях все частіше використовується колір виділення у звичайному тексті важливих навчальних пунктів.

Колір привертає увагу, служить як певний сигнал, робить сухий та монотонний навчальний матеріал живішим та підвищує легкість його сприйняття. Колір використовують у навчальному видання головним чином для розпізнавання. У той же час кольоровий шрифт як виділення повинен мати достатню щільність, щоб дія кольору не зникла, оскільки шрифту, до якого застосовано колірне виділення, важко змагатися зі звичайним чорним за рівнем сприйняття. Колірний набір служить в заголовках для розрізнення і членування, він підкреслює слова, якщо тон фарби сильніший, або послаблює їх, пом’якшує, якщо фарба за інтенсивністю слабше чорної.

Колір може застосовуватися не тільки для виділень тексту, а і для його систематизації (наприклад, виділення приміток, правил, визначень, прикладів), і навіть для позначення і розмежування нових навчальних матеріалів [4].

3.2. Практична розробка видання

3.2.1. Набір тексту

Набір текстової частини проводився в текстовому процесі *Microsoft Word*. Як було зазначено в попередньому розділі, дана програма містить ряд переваг, якими обґрунтовується її використання.

Під час набору було виконано поділ тексту на змістовні блоки (рис. 3.4). Важливим аспектом є дотримання основним правилам набору. Однією з основних вимог є єдиний стиль форматування абзаців. Важливо чітко прослідкувати, щоб заданому абзацному відступу відповідали всі фрагменти тексту. Як відомо, в текстовому наборі в абзацні відступи повинні бути однаковими (з точністю до 1 пункту), незалежно від кеглю шрифту окремих фрагментів тексту.

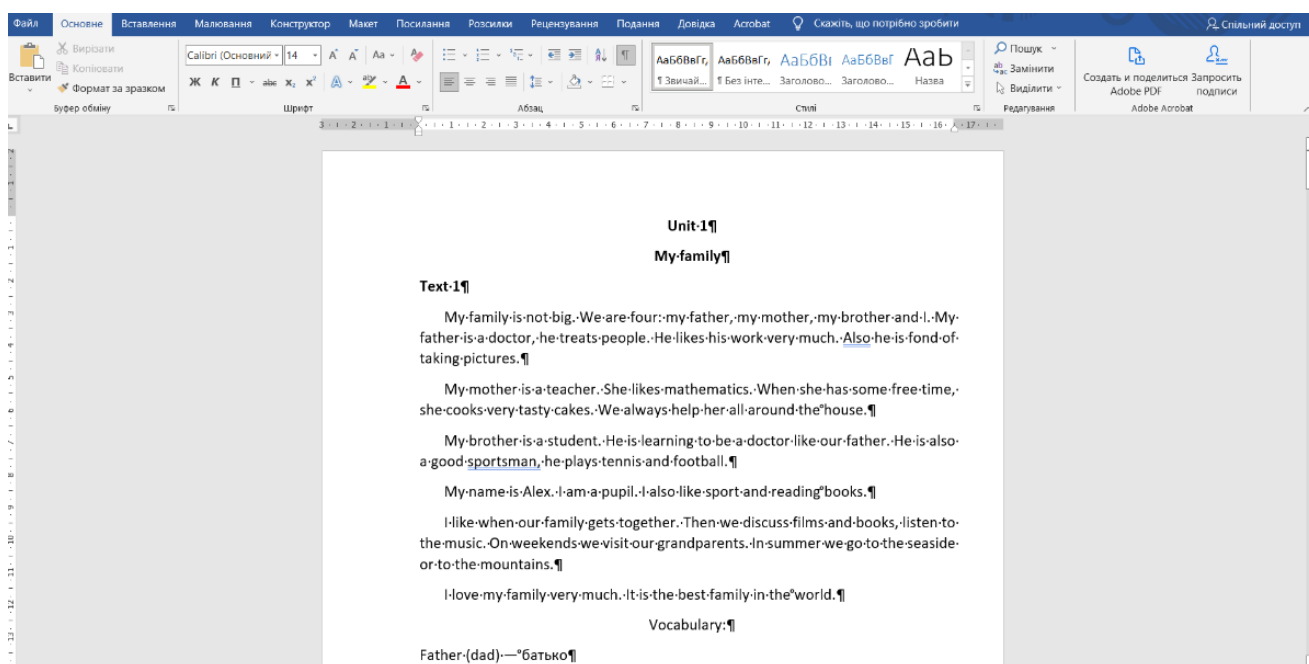

Рис. 3.4. Набір тексту в програмі *Microsoft Word*

Важливо дотримуватись вимоги, що пов'язана з кінцевим рядком абзацу. Довжина даного рядка повинна бути в 1,5-2 рази більше за встановлений розмір абзацного відступу. Якщо довжини рядка не вистачає, то можна «ввігнати» текст в попередній рядок, застосовуючи прийоми, що пов'язані зі зміною відступів між буквами та самими словами.

Також під час набору слід чітко дотримуватись правил орфографії. У *Microsoft Word* наявна можливість автоматичної перевірки орфографії по ходу написання тексту. Програма підкреслює знайдені помилки та пропонує варіанти їх виправлення.

Допомагає *Microsoft Word* виправляти також пунктуаційні помилки. З точки зору набору тексту є ряд правил, що стосуються розміщення пунктуаційних знаків. По-перше, не слід ставити крапку у заголовку та підзаголовку, окрім випадків, коли заголовки набрано у підбір. Крапку та кому заборонено відбивати від попередніх знаків. Також дане правило стосується і крапки з комою, двокрапки, знаків питання та оклику. Тире всередині тексту відбивають с двох сторін на 2 пункти.

Під час підготовки текстової частини видання в процесорі *Microsoft Word* було чітко перевірено дотримання усіх наведених правил.

3.2.2. Підготовка графічної частини

Графічна частина видання – ілюстрації, що супроводжують текст. Підготовка зображень була виконана за допомогою графічного планшету у редакторі *Adobe Photoshop* (рис. 3.5-3.6). Зображення виконані у сучасному мінімалістичному стилі, що відповідає загальній дизайн-концепції видання. Поєднання усіх візуальних елементів сприяє високій естетичній цінності створюваного навчального видання.

Зображення створювалися за допомогою різних пензлів, які надає редактор *Adobe Photoshop*. Кожна частина зображення намальована на окремому шарі для зручності внесення корективів, оскільки можна редагувати один шар, незалежно від

інших зображень. Також завдяки шарам можна розмістити допоміжні елементи, такі як фон сторінки. Це допомагає зорієнтуватися у розмірах.

Рис. 3.5. Процес створення першого зображення

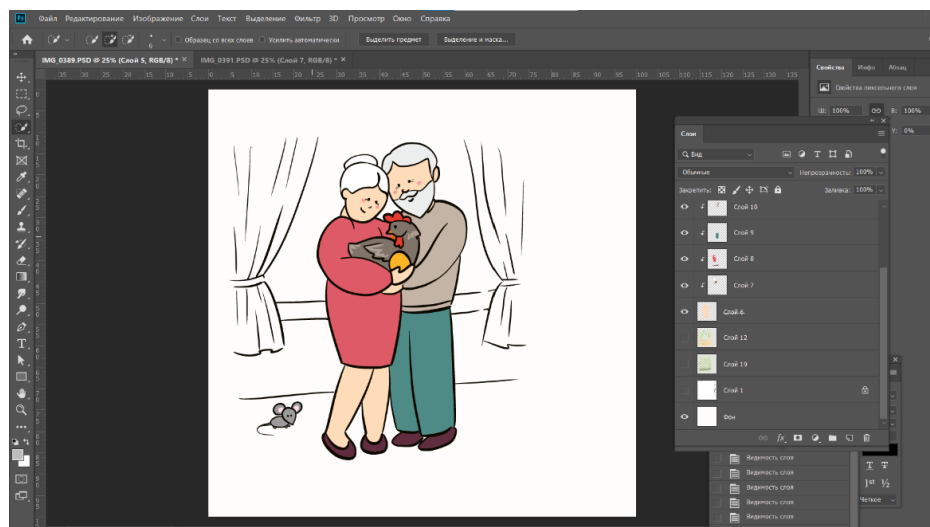

Рис. 3.6. Процес створення другого зображення

Важливим аспектом також є забезпечення та контроль якості зображення. Роздільна здатність, в якій створені зображення – 300 *dpi*. Сам термін «роздільна здатність», що вимірюється в *dpi* (точки на дюйм) або в *ppi* (пікселів на дюйм), можна визначити, як певна кількість точок, які розташовані по вертикалі та горизонталі на одному квадратному дюймі простору. Відповідно, чим більше точок знаходяться в одному дюймі, тим більше деталей зображення промальовано.

Роздільна здатність визначає якість друку зображення. Фактично, вона не має нічого спільного з виводом зображення на екран. Фото, що відображаються на екрані, як правило мають роздільну здатність 72 dpi , чого цілком достатньо для їх спостереження у цифровому вигляді. Але при друці таких зображень, даного показнику буде недостатньо.

Прийнято вважати, що для друку високої професійної якості слід використовувати зображення з роздільною здатністю не менше 300 dpi . Саме такий показник дозволяє у значній мірі стиснути пікселі. В результаті, на друці, зображення виглядатиме чіткіше [24].

3.2.3. Підготовка звукового супроводу для мультимедійного видання

Для мультимедійної версії видання було записано аудіосупровід, який являє собою озвучені основні тексти. Дана опція розроблена для реалізації можливості не тільки прочитати текст, а й прослухати його, що може використовуватись, наприклад, під час аудіювання. Перед безпосереднім додаванням аудіо у видання слід виконати обробку записаного аудіо у програмі *Adobe Audition*.

Обробка аудіо включає в себе три наступні операції;

- видалення шумів;
- видалення клацання та хлопків;
- нормалізація аудіо.

Видалення шуму (англ. *noise reduction*) – це один із основних процесів, що пов'язані з реставрацією аудіо, та полягає в усуненні шумів з якісного сигналу. Метою даної операції є суб'єктивне підвищення якості звуку.

Під час запису аудіо шум присутній майже завжди. Частотний спектр шуму часто є наближеним до так званого «білого шуму» (рівномірно розподіленого по всіх частотах). Але на практиці бувають і інші випадки, коли шум концентрується на визначених частотах, які можна видалити із загального спектра [25].

Для видалення шуму із запису в програмі *Adobe Audition* можуть використовуватись ефекти «Зниження рівню шуму» та «Адаптивне шумозниження».

Обидва ефекти мають доволі гнучкі налаштування та дозволяють отримати якісний результат. За суб'єктивними критеріями було обрано перший з них для редагування записаного звуку.

Робота з даним ефектом передбачає попереднє захоплення зразку шуму. Для цього достатньо виділити фрагмент аудіо, де відсутній голос та натиснути на відповідну кнопку у вікні налаштувань шумопониження (рис. 3.7).

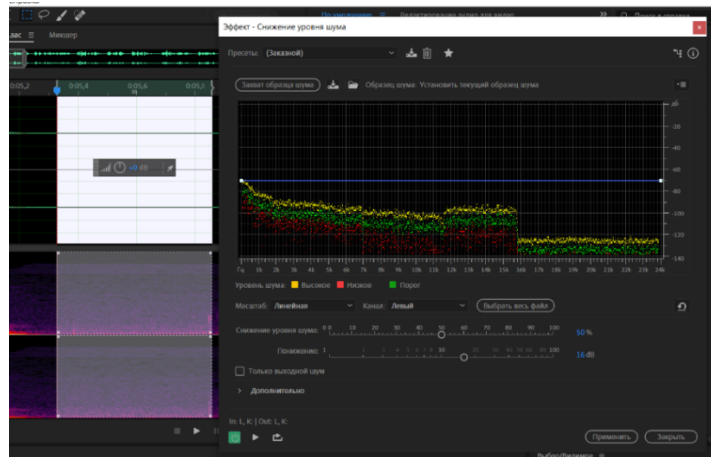

Рис. 3.7. Визначення зразку шуму

Після цього проведено налаштування основних параметрів даного ефекту. Попереднє прослуховування дозволяє провести суб'єктивну оцінку результатів. Після досягнення оптимальних, ефект застосовано до всієї аудіодоріжки.

Видалення клацання в програмі *Adobe Audition* здійснено за допомогою ефекту «Автовидалення клацання». Застосовано налаштування ефекту, які допомагають досягти найкращого результату (рис. 3.8).

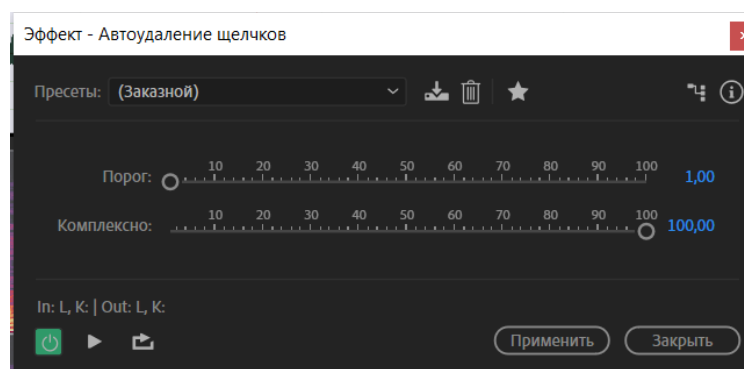

Рис. 3.8. Налаштування ефекту «Автовидалення клацання»

Останній етап – нормалізація звуку. Суть цього процесу полягає в вирівнюванні частотних характеристик записаного звуку. Існує два види нормалізації – пікова та середня. Пікова нормалізація визначає максимальний пороговий рівень аудіофайлу, а потім підвищує (або знижує) його до цільового. Середня нормалізація визначає середній рівень аудіофайлу і аналогічно підвищує або знижує його до цільового. Саме другий варіант нормалізації обрано для обробки записаних аудіофайлів. Налаштування ефекту показані на рис. 3.9.

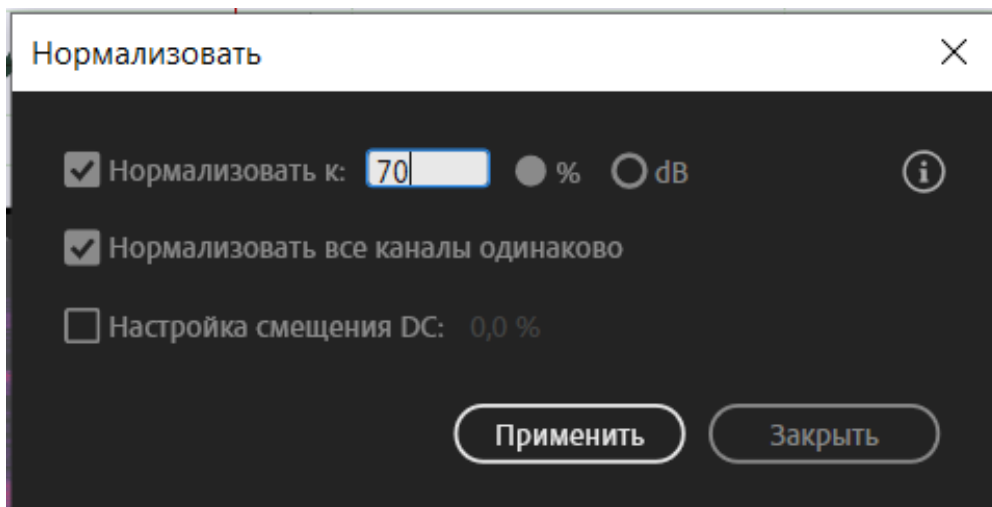

Рис. 3.9. Налаштування нормалізації звуку

Для застосування даної послідовності ефектів до усіх файлів з записаним голосом було використано можливості пакетної обробки, які надає програма *Adobe Audition*. Послідовність застосування ефектів та їх налаштування було збережено та застосовано до усіх необхідних файлів.

Після проведення усіх зазначених операцій виконано збереження аудіофайлів у формат *MP3*. *MP3* хоча і є форматом, що передбачає стиснення, все ж таки залишає рівень якості звуку, якого за суб'єктивною оцінкою цілком достатньо для додавання у проектне видання. До того ж файли даного формату мають значно менший розмір, ніж, наприклад файли у форматі *WAV*.

3.2.4. Верстка видання

Усі етапи верстки видання проведено у програмі *Adobe InDesign*. Перш за все створено документ з відповідними параметрами, які показані на рис. 3.10.

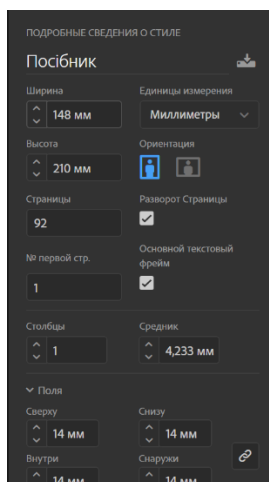

Рис. 3.10. Параметри документа

Створені поля дозволяють чітко організувати вільний простір по краям сторінки. Також додано по 3 мм випусків під обріз, які допомагають попередити можливий технічний брак під час обрізки видання.

Розроблено обкладинку видання, що містить обов'язкове зазначення вікової категорії (класу) читачів. Також для оформлення обкладинки використано одну з ілюстрацій, що супроводжує текст видання (рис. 3.11).

Рис. 3.11. Обкладинка видання

У відповідності до ДСТУ 4861:2007 оформлено вхідні відомості розроблюваного видання (рис. 3.12). Метою вхідних відомостей є надання характеристики виданню і спрощення бібліографічного опрацювання. Вхідні відомості містять коротку анотацію про посібник, у якій зазначено, для якої вікової категорії учнів він призначений та які елементи він містить. Також наведено бібліографічні класифікаційні індекси.

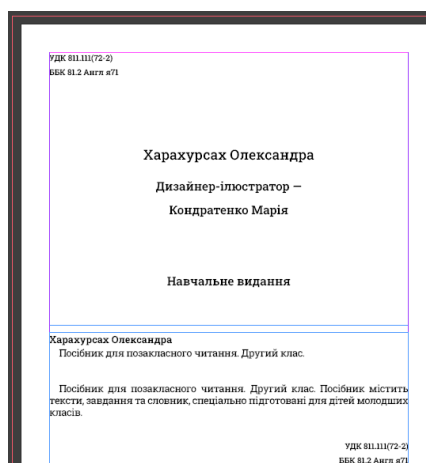

Рис. 3.12. Вхідні відомості видання

Виконано верстку основних розворотів видання. У відповідності до розробленої структури видання виконано розташування основних елементів: назви розділу, основного тексту, ілюстрації до тексту, словнику та питань для самоперевірки (рис. 3.13-3.14).

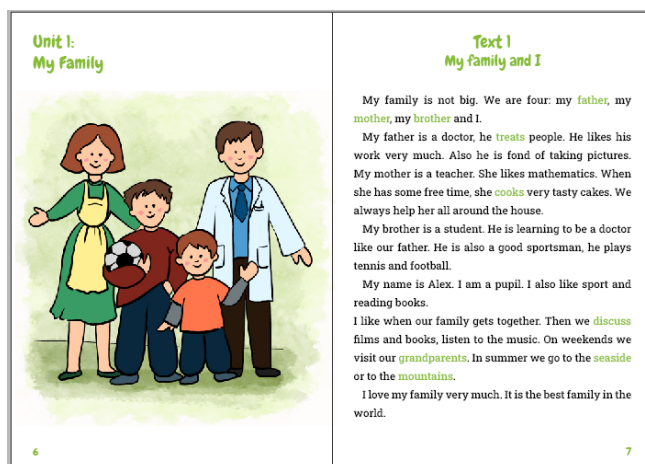

Рис. 3.13. Перший приклад основного розвороту видання

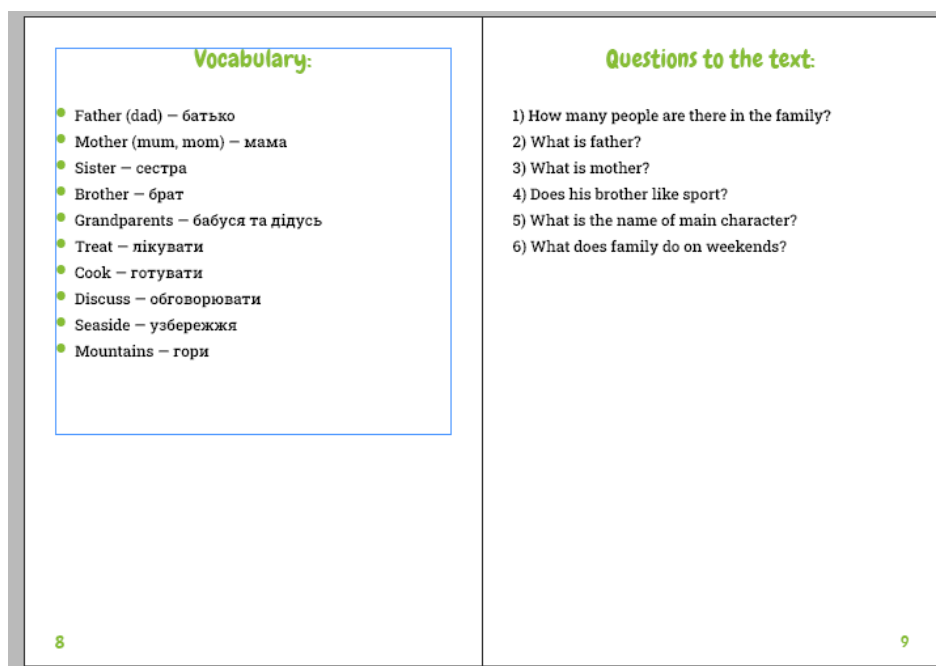

Рис. 3.14. Другий приклад основного розвороту видання

Для спрощення процесу роботи програма *Adobe InDesign* надає можливість створити стилі для абзаців та символів. Створені стилі можна одразу застосовувати до новостворених фрагментів тексту, тим самим за допомогою цього можна уникнути необхідності у повторному форматуванні. Створений стиль для основного тексту має параметри, які показані на рис. 3.15.

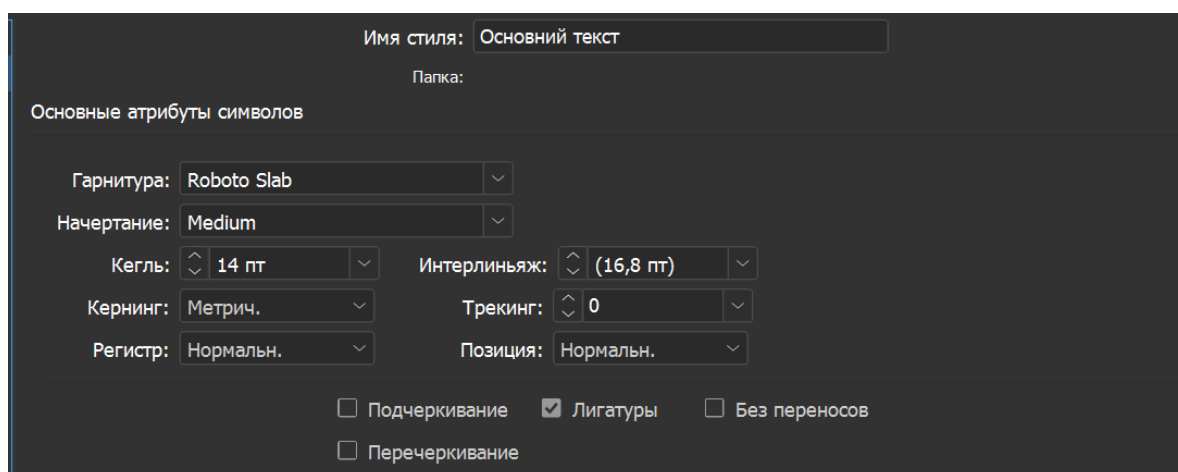

Рис. 3.15. Стиль основного тексту

Стиль створено на основі обраного заздалегідь шрифту *Roboto Slab*, накреслення *Medium* робить текст зручним для читання. Налаштування кернінгу та

трекінгу залишені незмінними, інтерліньяж налаштовано для забезпечення достатнього простору між рядками, що також сприяє зручності читання та меншій втомі на очі. Також налаштовано стиль для заголовків, налаштування якого відображені на рис. 3.16.

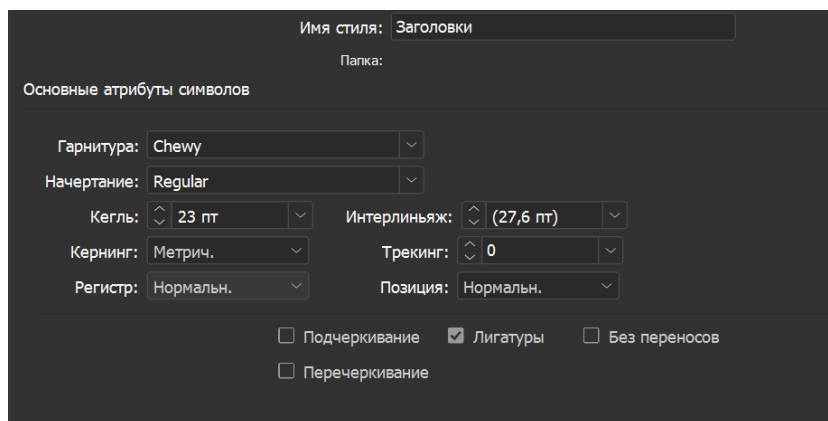

Рис. 3.16. Налаштування стилю для заголовків

Окрім стилів абзаців налаштовано також стиль символів для оформлення списків у словниках, що розміщуються після основного тексту. Оформлено маркерні списки з маркерами зеленого кольору. Вони відповідають загальному стильовому виконанню видання та виглядають привабливо.

У програмі *Adobe InDesign* наявні сторінки, які надають можливість створювати та вносити редагування одразу в декілька основних сторінок документа. Такі сторінки називаються сторінками-шаблонами. Елементи, які розміщені на даних сторінках, будуть відображатися одразу на всіх сторінках, до яких даний шаблон застосовано. Також до прив'язаних сторінок одразу застосовуються всі зміни, що були виконані на сторінках-шаблонах. Зразками постійних елементів, які мають бути присутніми на всіх сторінках, можуть бути логотипи, колонцифри, верхні та нижні колонтитули, крім того, це можуть бути текстові чи графічні фрейми.

У створюваному виданні на шаблонній сторінці розміщено колонцифри. Для них створено спеціальний текстовий фрейм та за допомогою вставки спеціального символу додано номер даної сторінки. Створений шаблон застосовано до усіх основних розворотів видання (рис. 3.17).

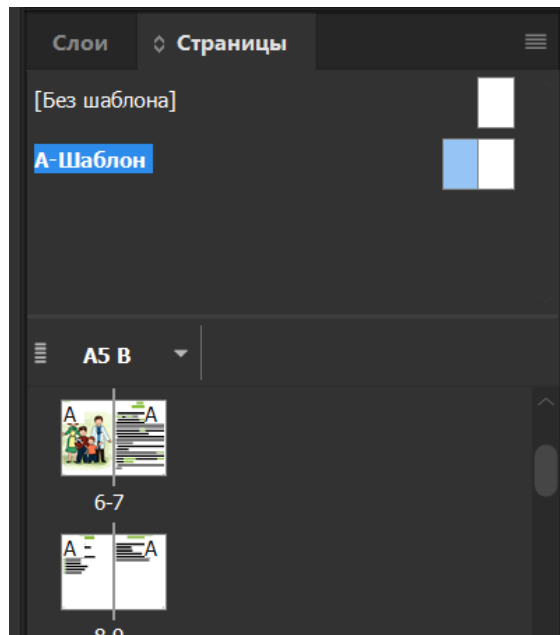

Рис. 3.17. Застосування шаблону до сторінок видання

У відповідності до вимог ДСТУ 4861:2007 також оформлено сторінку з вихідними відомостями видання (рис. 3.18).

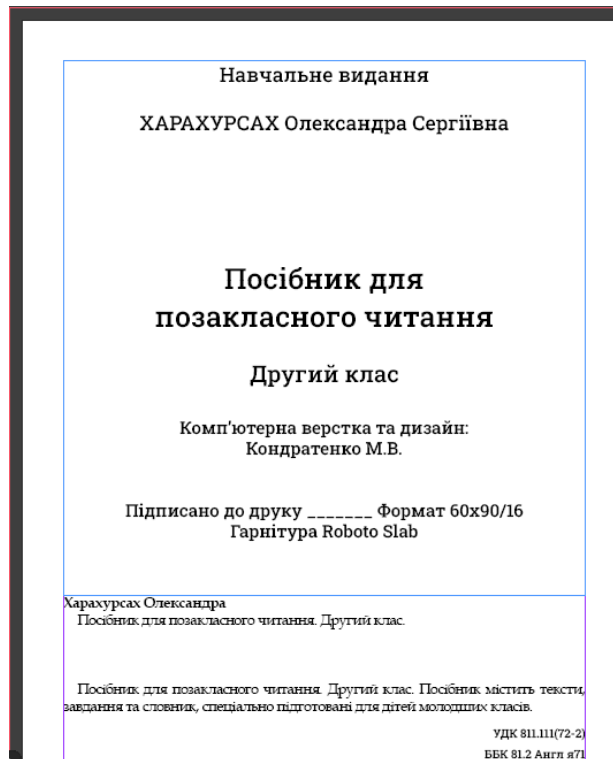

Рис. 3.18. Вихідні відомості видання

Програма *Adobe InDesign* також надає зручний інструмент для створення змісту видання. Зміст можна створити, включивши до нього усі заголовки, до яких було застосовано відповідні стилі (рис. 3.19).

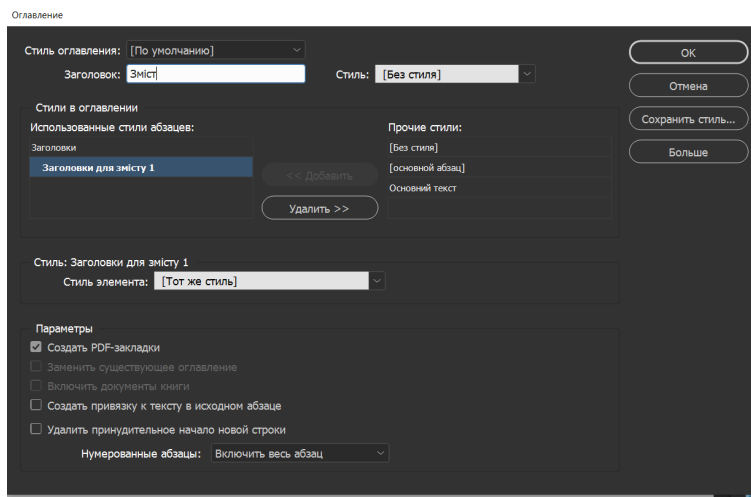

Рис. 3.19. Створення змісту видання

Коли процес верстки було завершено, створений макет експортовано у формат *PDF* для можливості подальшого друку.

3.3. Проектування мультимедійної складової видання

Проектування мультимедійної складової макету видання полягає у створенні посилань на матеріали, які доповнюють зміст основних структурних частин посібнику. Для реалізації даного завдання слід виконати наступну послідовність етапів:

- завантажити необхідні файли на хмарне сховище (*Google Диск*);
- розробити *QR*-коди з посиланнями на завантажені файли та розмістити на сторінках видання;
- створити гіперпосилання засобами програми *Adobe InDesign*.

Сервіс *Google диск* використовується для зберігання, синхронізації та керування файлами. Для того, щоб завантажити папку з матеріалами необхідно виконати вхід в *Google*-акаунт, перейти до *Google* диску та натиснути на кнопку

«Створити у лівому верхньому куті. Після цього обрано пункт «Завантажити папку» та обрано сховище з файлами, яке було створено заздалегідь (рис. 3.20).

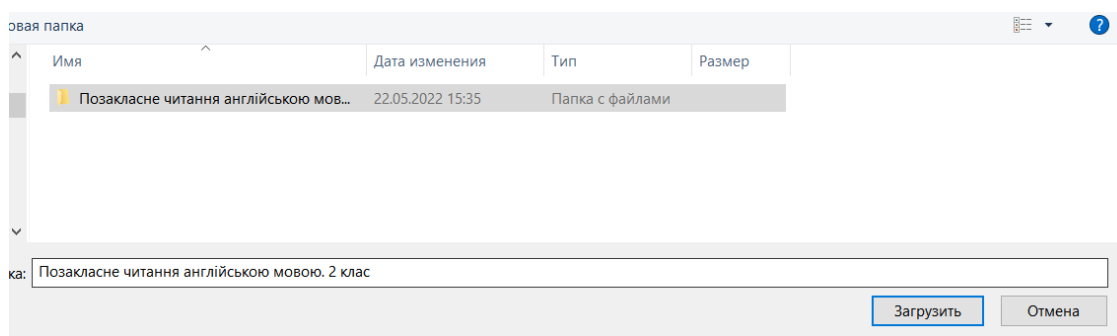

Рис. 3.20. Завантаження матеріалів на *Google* диск

Після цього виконано перевірку наявності необхідних файлів на *Google* диску (рис. 3.21).

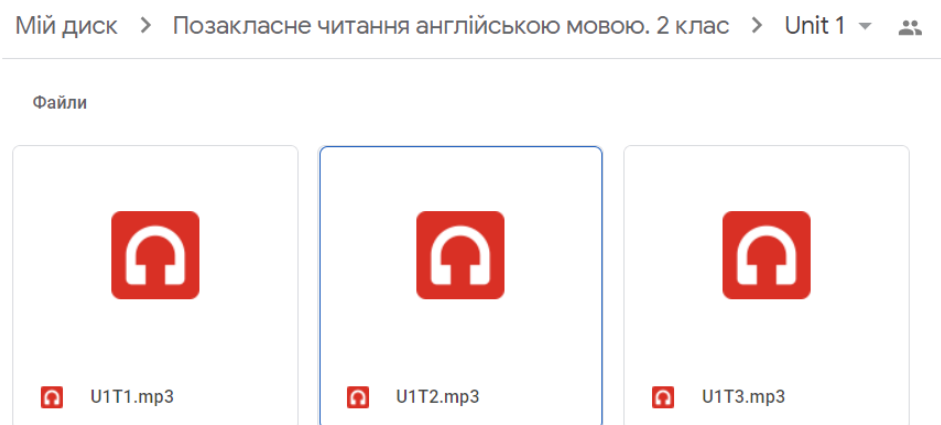

Рис. 3.21. Файли, завантажені на *Google* диск

Наступний етап – розробка *QR*-кодів. Система *QR*-кодів набула широкого розповсюдження завдяки можливості швидкого зчитування даних за допомогою мобільного пристрою. *QR*-коди для проєктного видання розроблено за допомогою сервісу *Me-QR*. Дана платформа надає можливість створювати динамічні *QR*-коди та редагувати їх зовнішній вигляд, що дозволяє адаптувати їх дизайн до стилю візуального оформлення макету навчального посібника.

Для створення *QR*-коду додано посилання на папку *Google* диску. За допомогою можливостей сервісу *Me-QR* налаштовано його зовнішній вигляд (рис. 3.22). Обрано патерн *QR*-коду та патерни кутів, які візуально відповідають стилістиці оформлення проєктного видання.

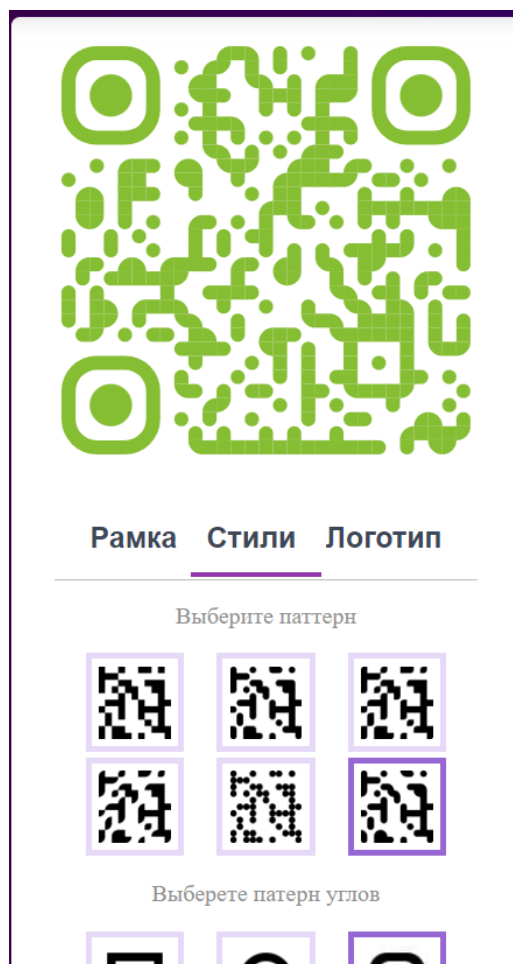

Рис. 3.22. Створення *QR*-коду

За аналогічним алгоритмом розроблено інші *QR*-коди. Після налаштування *QR*-коди завантажено у форматі *PNG* для їх подальшого розміщення на сторінках навчального посібника.

Для створення гіперпосилань в програмі *Adobe InDesign* наявний спеціальний інструмент у розділі «Інтерактивність». Створені посилання дозволяють після експорту у формат *Adobe PDF* за заданою адресою. Для створення гіперпосилання слід визначити джерело, яке може бути текстом, текстовим чи графічним фреймом. У

проектному виданні джерелом гіперпосилання є назви текстів. Виділено відповідний текст та у вікні «Гіперпосилання» задано *URL*-адресу для переходу (рис. 3.23).

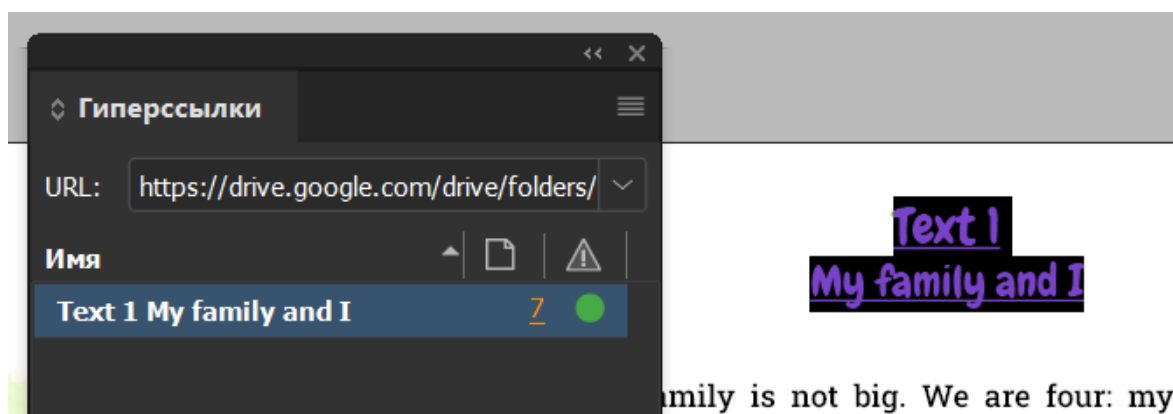

Рис. 3.23. Створення гіперпосилань

На сторінках із запитаннями до тексту розміщено створені *QR*-коди (рис. 3.24).

Рис. 3.24. Розміщений *QR*-коди

Також мультимедійну версію видання конвертовано в формат *FlipBook* з формату *PDF*. Для цього використано онлайн-ресурс *Heyzine*. Для проведення процесу конвертації завантажено файл видання та налаштовано основні параметри (рис. 3.25).

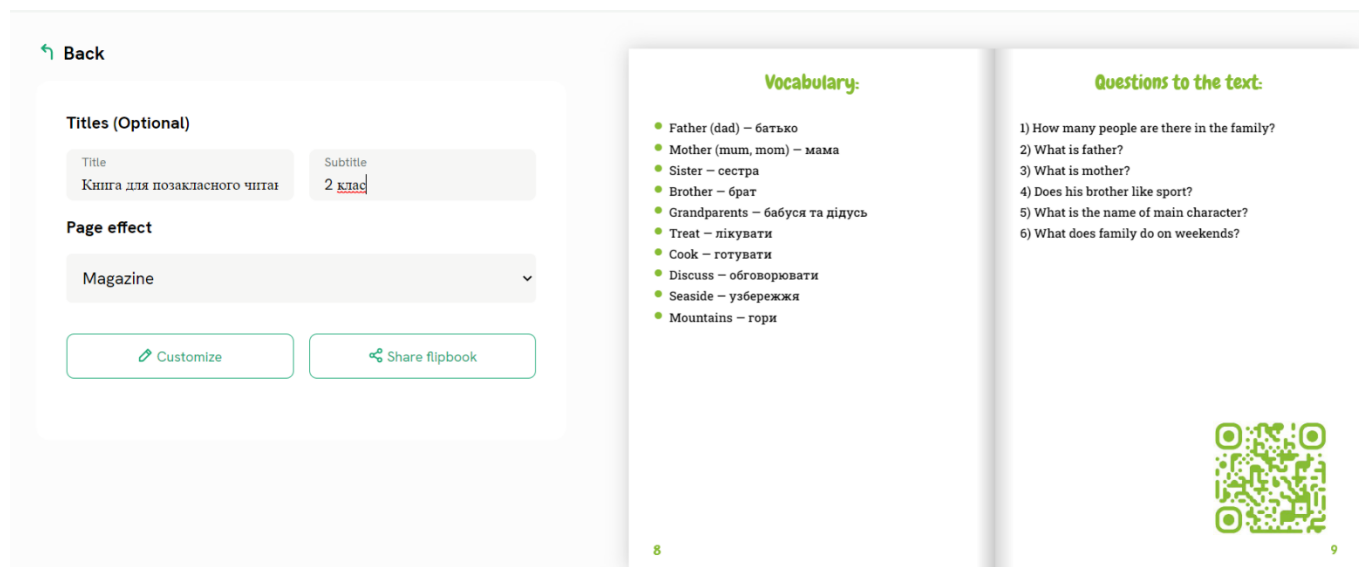

Рис. 3.25. Створення фліпбуку

Результат конвертування показано на рис. 3.26.

Рис. 3.26. Розроблений фліпбук

Результатом проведених операцій є додання до видання мультимедійної складової.

Висновки до розділу 3

У даному розділі розглянуто послідовність етапів, що пов'язані з безпосередньою розробкою видання. Розглянуто питання вибору шрифтів для навчальних видань. Наведено характеристику обраним шрифтам: брусковому шрифту *Roboto Slab* та декоративному шрифту *Chewy*. Обґрунтовано доцільність використання даних шрифтів у проектному виданні.

Розглянуто питання вибору колірних рішень для реалізації навчальних видань. Наведено обґрунтування вибору зеленого кольору у якості композиційної основи оформлення видання.

Проведено набір тексту видання у текстовому процесорі *Microsoft Word*. Розглянуто основні вимоги, що пов'язані з набором текстового матеріалу. Під час підготовки текстової частини видання в процесорі *Microsoft Word* було чітко перевірено дотримання усіх наведених правил.

Наведено основні аспекти роботи в програмі *Adobe Photoshop*. Зазначено інструменти, які використовувались при підготовці ілюстрацій. Детально розглянуто питання роздільної здатності та її значення при друці видання.

Наведено загальний алгоритм верстки видання. Наведено основні можливості програми *Adobe InDesign*, які було використано під час підготовки макету видання.

Розроблено мультимедійну складову проектного видання. На хмарному сховищі *Google* диск творено папку з додатковими матеріалами до текстів. За допомогою сервісу *Me-QR* розроблено *QR*-коди для посилання на *Google* диск. Засобами *Adobe InDesign* також створено гіперпосилання, джерелом яких є назви текстів у виданні.

За допомогою онлайн-ресурсу *Heyzine* видання конвертоване в формат інтерактивного фліпбуку.

ВИСНОВКИ

Результатом виконання кваліфікаційної роботи є досягнення головної мети – розроблено макет начального видання «Книга для позакласного читання англійською мовою. 2 клас». Для досягнення поставленої мети було виконано весь ряд завдань, які були визначені на початку розробки.

Напрацьовано теоретичне підґрунтя для розробки навчальних видань. Наведено основні термінологічні визначення, які пов'язані із підготовкою видань та видавничої продукції, розглянуто основні класифікації сучасних видань.

Визначено основи розробки навчальних видань. Проведено класифікацію та надано характеристику різним видам навчальних видань. Визначено місце проектного видання у відповідності до класифікації. Визначено основу побудови структури навчальних видань. Визначено вимоги до окремих структурних елементів учбової книги. Наведено характеристику таких структурних елементів як текст та ілюстрації.

Проведено аналіз наповнення сучасного ринку навчальних видань з англійської мови. Проведено розгляд видань, визначено їх основні характеристики та особливості.

На основі сучасних вимог розроблено та обґрунтовано концепцію та структуру розроблюваного навчального видання. Визначено та наведено загальні вимоги, що пов'язані із підготовкою текстової частини та ілюстрацій. Розглянуто питання цілісності видання. Зазначено, що цілісність навчального видання, що забезпечується за рахунок ілюстрацій, реалізується різними шляхами та методами, найголовнішим з яких є єдиний підхід до створення ілюстративного ряду. Визначено основні засоби досягнення цілісності видання за рахунок ілюстрацій.

Обрано сучасне програмне забезпечення для виконання технологічних операцій підготовки видання. Наведено основні переваги та можливості обраного програмного забезпечення.

Проведено вибір поліграфічних матеріалів та способу друку. Наведено параметри, які визначають якість матеріалів та на основі яких було здійснено вибір. Обрано спосіб друку видання. Проведено вибір обладнання для друку видання та для післядрукарської обробки. Наведено основні характеристики та розглянуто переваги обраного обладнання.

Наведено характеристику та обґрунтовано вибір шрифтового та колірною оформлення видання. Надано короткі відомості про шрифти та характеризувано обраний колір з точки зору доцільності та психологічного впливу.

Здійснено підготовку текстової частини видання. Розглянуто основні правила набору тексту, дотримання яких було ключовим аспектом підготовки тексту для створюваного навчального видання.

Підготовано ілюстративну частину шляхом створення зображень за допомогою графічного планшету у програмі *Adobe Photoshop*. Розглянуто значення параметру роздільної здатності при додрукарській підготовці зображень.

Проведено верстку проєктного видання у програмі *Adobe InDesign*. Наведено основні можливості програми *Adobe InDesign*, які було використано під час підготовки макету видання. Розроблено мультимедійну складову видання, яка полягає у додаванні *QR*-кодів та створенні гіперпосилань. Проведено конвертацію видання у формат фліпбуку.

Результатом виконання усіх наведених операцій є створений макет видання, який виконано з урахуванням сучасних стандартів та вимог та який може використовуватись за своїм цільовим призначенням.

СПИСОК БІБЛІОГРАФІЧНИХ ПОСИЛАНЬ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. ДСТУ 3017-95. Видання. Основні види. Терміни та визначення. – Введено в дію наказом Держстандарту України № 58 від 23 лютого 1995 р.
2. Тимошик М. С. Книга для автора, редактора, видавця: Практичний посібник / Тимошик М. С. ; К.: Наша культура і наука. – Київ. 2-ге вид., стереотипне. К.: Наша культура і наука, 2006. – 560 с. : іл. – Бібліогр.: с. 275–298.
3. Лобода С. М., Денисенко С. М. Видавнича справа і технічне редагування: навчальний посібник [Електронний ресурс] / Лобода С. М., Денисенко С. М. – К.: Вид-во Нац. Авіац.ун-ту «НАУ-друк», 2021. – 144 с.
4. Антоновой С. Г., Вахрушева А. А. Современная учебная книга: подготовка и издание / С. Г. Антоновой, А. А. Вахрушева ; Щ: МГУП. – СПб. Щ: МГУП, 2004. – 224 с. : іл. – Бібліогр.: с. 32–128.
5. Навчальний посібник [Електронний ресурс]. – режим доступу: <https://ube.nlu.org.ua/article/Навчальний%20посібник> (дата звернення: 15.05.2022 р.). – Назва з екрану.
6. Учебный текст і його різновиди [Електронний ресурс]. – режим доступу: <https://pandia.ru/text/77/304/32260.php> (дата звернення: 5.05.2022 р.). – Назва з екрану.
7. Художнє редагування навчальних видань [Електронний ресурс]. – режим доступу: <https://infopedia.su/17xc131.html> (дата звернення: 15.05.2022 р.). – Назва з екрану.
8. Англійська мова 2 клас. Brush-up Your English: посібник для позакласного читання. Левандовська В.В. [Електронний ресурс]. – режим доступу: <https://inschool.net.ua/p1135872845-anglijska-mova-klas.html> (дата звернення: 16.05.2022 р.). – Назва з екрану.
9. Читаємо англійською Ольга Гончарова 64 с. [Електронний ресурс]. – режим доступу: <https://mnogoigr.com.ua/shitaemo-angliyskou-9789669355324> (дата звернення: 16.05.2022 р.). – Назва з екрану.

10. ДСТУ 29-62002. Видання для дітей. Поліграфічне виконання. . – Введено в дію наказом Держстандарту України № 58 від 01 серпня 2002 р.
11. Головка С. Б. Дизайн ділових періодичних видань: навч. посібник для студентів вузів, що навчаються за спеціальностями «Графіка», «Журналістика», «Інформаційні технології в дизайні», «Реклама» / С. Б. Головка ; М.: ЮНІТІ- ДАНА. – Київ : М.: ЮНІТІ- ДАНА, 2012. – 423 с. – Бібліогр.: с. 78-80.
12. ISO 216:2007 [Електронний ресурс]. – режим доступу: <https://www.iso.org/obp/ui#iso:std:iso:216:ed-2:v1:ru> (дата звернення: 17.05.2022 р.). – Назва з екрану.
13. Benefits Of Learning MS Word [Електронний ресурс]. – режим доступу: <https://www.paceinstitute.lk/blog/learn-ms-word.html> (дата звернення: 18.05.2022 р.). – Назва з екрану.
14. What Are The Advantages And Disadvantages Of Using Photoshop? [Електронний ресурс]. – режим доступу : <https://networkustad.com/2021/08/25/what-are-the-advantages-and-disadvantages-of-using-photoshop/> (дата звернення: 18.05.2022 р.). – Назва з екрану.
15. Нитки для переплетення [Електронний ресурс]. режим доступу: http://www.perepletsl.ru/niti_dlya_perepleta.html#:~:text=Синтетические%20нити%20-%20наилучший%20материал%20для,отверстиями%20диаметром%200%2C25%20мм. (дата звернення: 18.05.2022 р.). – Назва з екрану.
16. Konica Minolta Bizhub Press 1200 [Електронний ресурс]. – режим доступу URL: <https://copier1.com/product/konica-minolta-bizhub-press-1200/> (дата звернення: 20.05.2022 р.). – Назва з екрану.
17. High-speed cutter POLAR N 137 [Електронний ресурс]. – режим доступу URL: <https://www.polar-mohr.com/en/high-speed-cutter-polar-n-137/112964.html> (дата звернення: 20.05.2022 р.). – Назва з екрану.
18. Ниткошвейна машина SX-460E [Електронний ресурс]. – режим доступу: <https://www.foroffice.ru/products/description/142211.html> (дата звернення: 20.05.2022 р.). – Назва з екрану.

19. Денисенко С. М. Типографіка. Навчальний посібник. [Електронне видання] / Денисенко С. М.. К.: Вид-во Нац. Авіац.ун-ту «НАУ-друк», 2021. – 154 с.

20. ROBOTO SLAB [Електронний ресурс]. – режим доступу: <https://www.fontsquirrel.com/fonts/roboto-slab> (дата звернення: 18.05.2022 р.). – Назва з екрану.

21. Шрифти Slab Serif: чому традиційні шрифти знову в моді сьогодні. [Електронний ресурс]. – режим доступу: <https://typeschool.de/slab-serif-fonts-warum-die-traditionsschriften-heute-wieder-angesagt-sind/> (дата звернення: 19.05.2022 р.). – Назва з екрану.

22. Тімоті Самара. Дизайн публікацій. Посібник / Тімоті Самара ; Ріп-холдінг. – СПб.: Ріп-холдінг, 2006. – 240 с. : іл. – Бібліогр.: с. 30-32.

23. Це все про зелений: походження, теорія, застосування дизайну та колірні схеми [Електронний ресурс]. – режим доступу: <https://www.shutterstock.com/de/blog/bedeutung-gruener-farbschemata> (дата звернення: 19.05.2022 р.). – Назва з екрану.

24. Роздільна здатність зображень і якість друку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.internet-technologies.ru/articles/razreshenie-izobrazheniy-i-kachestvo-pechati.html> (дата звернення: 19.05.2022 р.). – Назва з екрану.

25. Видалення шуму [Електронний ресурс]. – режим доступу: <https://www.digitalmusicacademy.ru/lesson-audacity-noise-delete> (дата звернення: 19.05.2022 р.). – Назва з екрану.

Результат розробки обкладинки видання

Рис. А.1. Обкладинка видання

Результат розробки титульної сторінки видання

Харахурсах Олександра

**Книга для
позакласного читання**

2 клас

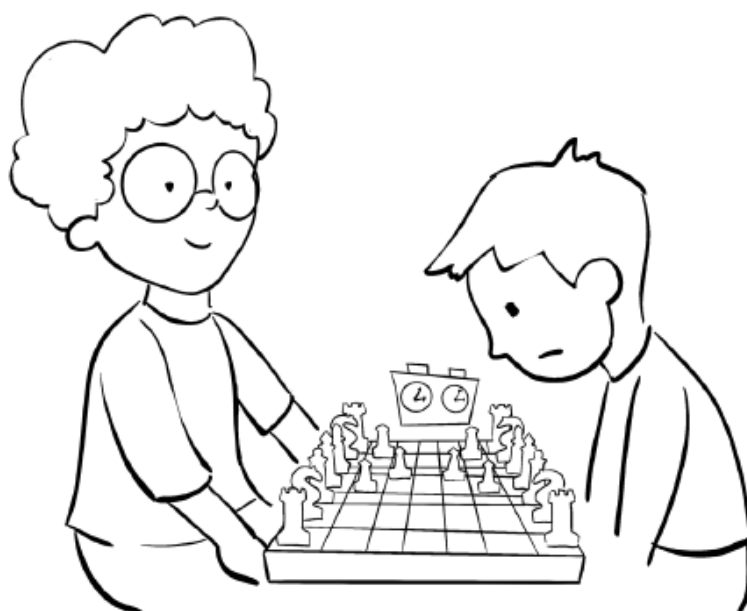

Рис. Б.1. Титульна сторінка видання

Результат підготовки вхідних відомостей видання

УДК 811.111(72-2)
ББК 81.2 Англ я71

Харахурсах Олександра

**Дизайнер-ілюстратор –
Кондратенко Марія**

Навчальне видання

Харахурсах Олександра

Посібник для позакласного читання. Другий клас.

Посібник для позакласного читання. Другий клас. Посібник містить тексти, завдання та словник, спеціально підготовані для дітей молодших класів.

УДК 811.111(72-2)
ББК 81.2 Англ я71

Рис. В.1. Вхідні відомості видання

Результат створення сторінок видання

Unit 1:
My Family

6

Text 1
My family and I

My family is not big. We are four: my **father**, my **mother**, my **brother** and I.

My father is a doctor, he **treats** people. He likes his work very much. Also he is fond of taking pictures. My mother is a teacher. She likes mathematics. When she has some free time, she **cooks** very tasty cakes. We always help her all around the house.

My brother is a student. He is learning to be a doctor like our father. He is also a good sportsman, he plays tennis and football.

My name is Alex. I am a pupil. I also like sport and reading books.

I like when our family gets together. Then we **discuss** films and books, listen to the music. On weekends we visit our **grandparents**. In summer we go to the **seaside** or to the **mountains**.

I love my family very much. It is the best family in the world.

7

Рис. Д.1. Приклад розвороту видання